

BUDAPESTI CZÉGEK.

Eisenschiml és Wachtl
Budapest, Váci utca 12.
Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
Legnagyobb raktár mindenféle fény-
péztári gépek és készülékekkel.
Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
Arjegyzekek ingyen és bérmentve.
Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.

ROTHBERGER JAKAB
ca. és kir. udvari szállító.
Budapest, Váci-utca 23, a nagy Kristófhoz ez. házbán.
Kész férfiruhák a legújabb vállasztékban. A készí-
tmények elegáns, tartós és jutányos voltáért, valamint
világkiallításokon a legmagasabb érmeikkel kitüntetve.

CALDERONI ÉS TÁRSA
Ajánlanak színhazi és kettős
látcsöveket, kitűnő üvegekkel.
Salon-lorgnetteket à la Pom-
padour. Uj fajtájú pápaszeme-
ket és csipetűket kit. üvegekkel.
Fénykép-készülékek amatőrök
számára. Ageroid-légmérők, hő-
mérők, rajzeszközök, nagyító-üvegek.

Fényképező
Nagyítókat
Csipetűket
Gyémánt-karókat
Bárányokat
ajánl
és
elhelyez

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félemelet).

„Toronyórák“
palota, lakatya, gyári órákat,
villanyórákat,
legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
1-es magyar gőz-órágyára
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzék, költésjegyz. birm.

KERTÉSZ TÓDOR.
Műiparuk tára.
Kunstgewerbliche Geschenks-
Gegenstände.
Magasin des Nouveautés Indus-
trielles. — Fancy Goods.
Budapest, Kristóf-tér
(Gróf Teleki palota).

A Magyar Asphalt
részvény-társaság
Budapest, Andrássy-út 30
elvéallja jótállás mellett
legelőnyösebben
asphalt-burkolatokat
fektetését és
nedves lakások,
pinczék, stb. gyökerez
száraztatását.
Telefon.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket
építkezési és gépészeti czélokra vízvezető csöveket, szí-
vattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipeket, készülékeket a
belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szer-
kesztett turbinákat, órlöhengereket kéregöntetű hen-
gerekkel és malomberendezési czikketeket. — Zsilipeket
bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alag-
csöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez,
czölöpverő gépeket, anyagszállító kocsiakat. — Álló vagy
fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és minden-
nemű zúzógépek.

BERKETZ ISTVÁN

selyem- és szőr-ruhakelme festő
vegyileg mosó és tisztító üzlete,
BUDAPESTEN.

Üzlet: IV., Belváros, rózsátér 3. sz. Gyár: IX., Ferencváros Kinizsy-utca 14.

Vegyileg fest, mos és tisztít mindennemű ruhakelméket részben és egészben is,
névleg: selyem crépe, atlasz, terno, cachemir, delin fehér vagy bármily színes kel-
méket, szőr és féláször szövöket stb., posztókat, butorkelméket függönyöket, csip-
kéket és apróságokat, a lehető legelőnyösebb árárt. 5806

MAGYAR GAZDÁK LAPJA

A FÖLDMIVELÉSI ÉRDEKEINK ÉS GYAKORLATI MEZŐGAZDA
egyesített kiadása.

Heti gazdasági szaklap az agrár érdekeknek, a közigazdaság egyéb ágai-
val összhangban való képviselése s fejlesztésére. Minden irányban
teljesen független, legelőkelőbb magyar gazdák alapítása,
minden politikai párt féljait egyesíti.

Szerkeszti: herényi Gothard Sándor.
Szerkesztőség: Erzsébet-körút 15. szám.

Tessék mutatós számot kérni.
Október 7-én megjelent.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

Klősz György

fényképészeti és műszaki műintézete,
(jelenleg Kossuth Lajos utca 18.)

November hó 6-ikától fogva

Városligeti fasor 49. sz. a.
(saját házában) lesz.

Villamos vasut megálló-hely a ház előtt.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyv-
árusnál kapható:

Az államgazdaságtan kézikönyve.

Irta

Dr. MARISKA VILMOS.

Budapesti egyetemi ny. r. tanár.

Harmadik, teljesen átdolgozott kiadás.

Ára füzve 5 frt.

Összes
gazdasági
gépek

Gőzcséplők.

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz
alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakba
vágó felvilágosítással és tanácsal, árák és feltételek közlésével
szívesen és díjmentesen szolgál

Első Magyar Gazdasági Gépgyár
részvény-társulat.

Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7. szám.

Czímre ügyelni tessék!

VASÁRNAPI UJSÁG

43. SZÁM. 1894.

BUDAPEST, OKTÓBER 28.

41. ÉVFOLYAM.

Előfizetők feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK egyéttől félre 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egyévi 8 frt
félre 4 * } Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { évi 5.-
félre 2.50 } KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSEKHEZ a postai
meghatározott viteldíj is csatolandó.

A HONVÉDELMI MINISZTER ÉS ÁLLAM-
TITKÁRJA TIZÉVES JUBILEUMA.

Az 1867-iki kiegyezés alapján újonnan rendezett állami életünknek egyik igen nevezetesebb alkotása a magyar királyi honvédség intézménye. A gróf Andrássy Gyula és Deák Ferencz által kezdeményezett törvények megteremtették az alapot ezen nemzeti véderőnk szervezéséhez, melyen a következő nemzedék építette ki az intézményt mai fejlettségére. A gondviselés hazánkat ezen idő óta a háborútól megóvta s így honvédségünk harczképességét tettekkel még nem tanúsíthatta, de azok után itélve, melyet évek óta a hadgyakorlatokon tapasztaltunk, figyelembe véve továbbá a teljesen elfogulatlan külföldi szemlélőkegy-behangzó véleményét, teljes bizalommal és nyugodt lélekkel nézhetünk a netalán bekövetkező nagy megpróbáltatás elé.

Hogy honvédségünk egy negyed század lefolyása alatt a véderőnek oly tekintélyes tényezőjévé emelkedett, a milyennek ma ismerjük, azt a kedvező külső körülmények, de leginkább az arra hivatottak lelkes összeműködése tették lehetővé.

Az ország áldozatkészsége pénzügyi bonyodalmaink idejében is biztosította honvédségünk anyagi szükségleteit, nem engedve sorvadásnak indulni ezen intézményünket akkor sem, midőn annak épségben tartását néhány nagyon is takarékos politikusunk pazarlásnak mondotta.

De szükséges volt a jelzett cél eléréséhez a honvéd tisztikar önfeláldozó tevékenysége s ujonczainknak őszinte odaadása, sokszor nagy önmegtadással járó erőfeszítése is. Mert rövid néhány hét alatt az ujoncz legényekből jó gyalogkatonát, jó huszárt képezni, nem csekély dolog. Olyan fáradsággal és olyan gondnal jár ez, hogy a feladatnak csak a mi lelkes tisztikarunk s azok a derék kemény magyar legények voltak képesek megfelelni. Végre — de nem utolsó sorban — szükséges volt a cél elérése az intézmény czéltudatos szervezése és vezetése.

Most telik be tíz éve, hogy báró Fejérváry Géza mint miniszter áll honvédelem-ügyünk élén, s ugyancsak tíz éve, hogy ezen működésében Gromon Dezső mint államtitkár támogatja.

Ez évtized alatt a kormány gyakran foglalkoztatta a törvényhozást katonai kérdésekkel, s véderőnk, különösen pedig honvédségünk ezen idő alatt fejlődött azon magaslatig, mely most már imponál nemcsak állami szövetségeseinknek, hanem más államoknak is.

Valóban lehetetlen teljes elismeréssel nem adózni a szervező tevékenység azon lankadatlan munkájáért és férfias kitartásáért, melyet a honvédelmi miniszter és államtitkárja e nem-

zeti feltett intézményünk érdekében kifejtett. Újabb törvényeink által sikerült maradandó alapokra fektetni, a tisztikar szervezése által körülbástyázni és gondos adminisztráció által felvirágoztatni a magyar honvédséget.

Elég felsorolnunk az alkotások hosszú sorozatát, melyek báró Fejérváry Géza minisztersége és Gromon Dezső államtitkársága alatt keletkeztek. Legfőbbek ezek között a népfelkelésről, a véderőről és a honvédségről szóló újabb organikus törvényeink.

A magyar kir. honvédségnél az utóbbi tíz év alatt a következő nevezetes szervezeti változások történtek:

1886-ban a 92 honvéd zászlóalj 28 feldandárba (ezredbe) osztatott be. 1889-ben az addigi egy keretszázad helyett minden zászlóaljnál felállított mind a négy századnak kerete. Felállított továbbá feldandáronként egy pótzászlóalj keret, a honvéd kiegészítő parancsnokságok, a 93-ik és 94-ik zászlóalj, s 15 tartalék zászlóalj keret.

A lovasságnál a tíz honvéd huszár ezred mindegyike felállított még két századot, úgy, hogy ezzel a lovasság állománya 60 századra emeltetett, s szerveztetett ezredenként egy pót század keret.

1890-ben törvénybe iktattattott a két évi tényleges szolgálati kötelezettség, s meghatározott törvényileg a honvédség évi ujoncz jutaléka, olyképen, hogy ez idő óta a honvédségi jutalék a közös hadsereg pótjutaléka előtt emelendő ki, míg ennek előtte a honvédséghez csak azon ujonczok osztattak be, kik a hadsereg rendes szükséglete, s a pótjutalék kiegészítése után fenmaradtak.

Ez évben állított fel a 3-ik honvéd lovas danár, s emeltetett fel a Ludovika Akadémia növendékeinek száma 240-ről 360-ra. Ugyancsak 1890-ben az addig fenálló szabadságot állományú tisztképző tanfolyam beszünttetett, mivel az egyévi önkéntesek által a tartalékos tiszti állomány kiegészítése már biztosítottnak látszott.

Az előbb említett változásokkal a honvédség egyelőre megállapodásra jutván, most már a meglévő keretek erősítése és tökéletesítése a legközelebbi cél. Ennek folytán a következő évekre felosztva tervevetett s nagyrészt már is fogantatott a következő létszám föl-

Ellinger Ede legújabb fényképe után.

BÁRÓ FEJÉRVÁRY GÉZA, HONVÉDELMI MINISZTER.

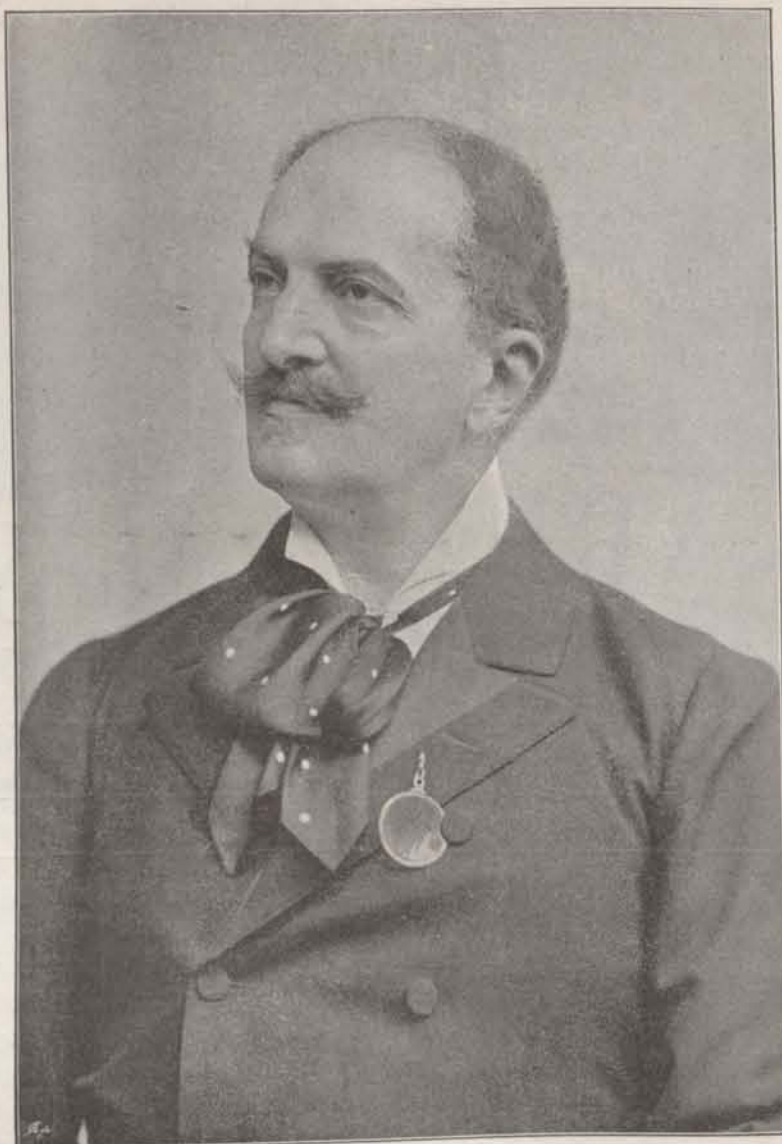
emelés: gyalogezredenként: 2 törzstiszt, 2 százados, 1 kezelőtiszt; gyalogszázadonként 2 alantiszt; lovas századonként 1 alantiszt.

A népfelkelés, mely tíz évvel ezelőtt szervezte egyáltalán nem volt, s szükség esetén önkéntesekből kell vala azt összetoborzani, ma körülbelül 500,000 kiképzett legénnyel rendelkezik, kiknek nagy része máris mozgósítható zászlóaljába van beosztva.

A honvédségre vonatkozó törvények és elősorolt intézkedések által alkotott keretet betölteni úgy, a mint az már is be van töltve, óriási munka, melyet csak oly férfiak végezhetnek, mint a jubiláló miniszter és államtitkárja. E munkához nemcsak szakképzetség és kitartó szorgalom kellett, hanem más jellembeli tulajdonságok is, melyek két kormányfőfért ékesítik és a melyek politikai ellenfeleiknél is tiszteletet gerjesztenek.

Most, hogy elérték működésük tíz éves jubileumát, bátran mondhatjuk, hogy e pillanat örömeiben nemcsak azok vesznek részt, kik legközvetlenebb szemlélői voltak a tíz éves nagy munkának és a kik a jubiláris ünnepélyt rendezik, hanem osztozik abban az egész ország.

A két kormányfőfért rövid életrajzát alább közöljük.

Ellinger Ede legújabb fényképe után.
GROMON DEZSŐ, HONVÉDELMI MINISZTERI ÁLLAMTITKÁR.

Komlós-keresztesi b. Fejérváry

Géza, tábornagy, magyar kir. honvédelmi miniszter, Josefstadtnban, Csehországban, 1833. március 15-én született, sárosmegyei régi nemesi családból. Atyja altábornagy volt. Hajlama őt is a katonai pályára vonta s 1844-ben a bécsitjhelyi katonai akadémiába vétetett fel. Innen 1851-ben mint hadnagy lépett ki, s fényes katonai pályafutását az 52-ik gyalogezrednél kezdte meg. 1853-ban főhadnaggyá lépett elő, s mint ilyen előbb az ezred hadapród-iskolájában tanárként működött, majd a hadi iskolát vezette el.

1857-ben századosá lett s a főhadiszállás-mesteri törzshöz helyeztetett át, néhány hó múlva pedig a táborokharoztatott be, s itt a külföldi országleírás irodában, később a katonai térképezésnél volt alkalmazva, majd pedig az olasz harcztérre vezényelt 8-ik hadtest főhadiszállására osztott be. Mint dandár vezérkari százados harcolta végig az olasz hadjáratot s a solferinói csatában — 1859 június 24-én — végbevitt kiváló hadi tetteiért Ő Felsége a Mária-Terézia-rend lovagkeresztjével tüntette ki, minek kapcsán bárói rangra emeltetett.

Mint százados 1864-ben részt vett a Dánia elleni hadjáratban s a lopstedti, valamint a fahrdorfi ütközetben és Fredericia megszállása alkalmával kitüntette magát.

1865-ben őrnaggyá léptetett elő s Ő Felsége által szárnysegéddé is kinevezetvén, ezen alkalmazásában a Poroszország elleni 1866-ik évi hadjárat folyamán több fontos kiküldetésben vett részt.

1868-ban alezredessé nevezetett ki s csapat-szolgálatára a 32-ik gyalog ezredhez helyeztetett át.

1872-ben lépett át a magyar kir. honvédségre, mint ezredes dandárparancsnok s még ez évben — december 26-án — honvédelmi államtitkárrá nevezetett ki. Ezen állásában érte

el 1878-ban a vezérnagyi és 1883-ban az altábornagyi rangfokozatokat.

A honvédségi intézmény kifejlesztése körül államtitkári minőségben szerzett érdemei elismerésül Ő Felsége 1875-ben a Szent-István-rend kiskeresztjével, majd 1882-ben buzgó és sikeres szolgálatai elismerésül ugyanezen rend középkeresztjével tüntette ki és részére a valószínű belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

1884 okt. 28-án a honvédelmi minisztérium vezetésével bízott meg. 1887-ben a 46-ik gyalog ezred tulajdonosává, majd 1890-ben tábornaggyá nevezetett ki.

Honvédelmi miniszteri buzgó működéséért Ő Felsége 1887-ben az I. oszt. vaskoronarend, 1892-ben pedig a Lipót-rend nagykeresztjének adományozásával fejezte ki iránt legmagasabb elismerését. A kamarási méltóságot 1860-ban nyerte el.

Az országgyűlésen 1886-tól 1892-ig a budapesti I-ső kerületet képviselte. 1892 elején újra képviselővé választott ugyanezen kerületben, mandátumától azonban visszalépett s azóta mint a főrendiház tagja vesz részt a törvényhozásban.

Gromon Dezső, honvédelmi miniszteri államtitkár, 1838-ban született Vajszkán, Bács megyében. Atyja Gromon Mór, anyja szentkatolnai Cseh Emilia.

Családja francia eredetű; 1739-ben nyerte a magyar indigenátust. Dédatyja, Zsigmond, a magyar nemes testőrség felállításakor, 1760-ban annak tagja volt. Ez az őse telepedett meg Bács megyében, a vajszkai és bogányi uradalmat kapván donatio útján s innen lett a család előneve vajszkai és bogányi Gromon. Rokonságban áll a Prandau, Cseh, Mailáth, Pejaevich és Kussevich családokkal. Gromon Dezső gyer-

mekéit szüleiével falun töltötte. Midőn 1847-ben atyját a halál elragadta, édes anyja 1849-ben Bécsbe költözött. Ott és a külföldön a leg gondosabb nevelésben részesült s végül a magyaróvári gazdasági akadémiát is elvégezvén, 1861-ben átvette birtokát és Bács megyében letelepedett, hol mint a megyei jegyző karnak tiszteletbeli tagja, a megyei életben és a politikai küzdelmekben is élénk részt vett s az ellenzéknek vezére lett.

A provisorium alatt egészen gazdaságának élt. Az alkotmány visszaállítása után újra a küzdőterre lépett, megválasztván a megyei balközéppárt elnökének.

1869-ben választott meg első ízben országgyűlési képviselőnek a hódásághy kerületben nagy többséggel, miután a bácsi — most tovarisovai — kerületet, melynek területén birtokai is feküdtek, Vukovics Sebőnek engedte át. Az 1872/75-ki országgyűlésen nem vett részt, s ezen évek legnagyobb részét külföldön töltötte. 1875-ben a bácsi kerületben választott meg képviselővé s ezt képviseli a mai napig, kivéve azt az időt, melyet főispáni állásában töltött el, mikor a főrendiháznak is tagja és jegyzője volt. A delegációban úgy is mint a képviselőház, s úgy is mint a főrendiház választottja részt vett.

1876-ban, a bács megyei rendkívüli árvek alkalmából, mint kor-

mánybiztos volt kiküldve s feladatainak sikeres megoldása után a király elismerését nyerte jutalmul. Ugyanez év aug. havában Bács megye, Zombor és Szabadka városok főispánjává nevezetett ki. Mint ilyen nagy érdemeket szerzett a tulzó szerb törekvések elnyomása körül általában, különösen pedig Zomborban. 1878-ban a Bosznia megszállása alkalmából foganatosított részleges mozgósítás körül szerzett érdemeiért a Szent-István rend kiskeresztjét nyerte.

1881-ben saját kérelmére, Ő Felsége által buzgó s hű szolgálatainak és kiváló érdemeinek elismerése mellett, a főispáni állástól fölmentetett; a belügyminiszter pedig állását való megváltása fölött sajnálatát, s eddigi támogatásáért köszönetét fejezte ki.

1882-ben ismét képviselővé választott, s mint ilyen, a mentelmi bizottság elnöki állását töltötte be, a mire általánosan elismert lovagias jelleme kiválóan alkalmassá tette. Ugyanezen év őszén kormánybiztosi minőségben Pancsovára küldetett ki a csángók visszatelepítésének vezetésére s egyúttal a pancsova-kubini ármentesítési és vizszabályozási társulat kormánybiztosságával bízott meg. Itt érte 1884-ben honvédelmi államtitkárrá történt kinevezetése.

Valamint Zombor városa a főispáni állástól történt megváltásakor a törvényhatóság érdekében szerzett érdemei elismerésül egyik utcáját ő róla nevezte el: úgy Pancsova városa is hasonló módon fejezte ki kormánybiztosi működése iránti elismerését, s hogy mennyi vonalmat és ragaszkodást tudott maga iránt kelteni a kormányzatára bizott területek lakosságánál, mutatja az is, hogy még most is évenként százával keresik fel ezen vidékek lakosai ügyes-bajos dolgaikban, tőle várván jó tanácsot és igazságot. Államtitkári működésének elismerésül Ő Felsége a II-od osztályú vaskorona-renddel tüntette ki.

KÖLTÖZÉS.

A költözök, ha vége van a nyárnak,
Keresnek lombot, új, meleg tanyát;
A madarak, azok csak egyre szállnak
A nyárból dél tavasz hónapja át;

Nem tudnak: űz enyészto sóhajáról,
Sikongó szélről hó-mezők felett,
Repülő szárnynak nincsen semmi távol,
Folytatják ott a régi életet.

Miként e madarak a délvidékre,
Sokunk ellenkezően költözik.
Míg bánt a kedv, a nyüzsgő élet fénye,
Menekülünk az éjszakai óvig.

Futunk virágitól az örömlöknök,
Megyünk, a merre lombtalan az ág,
Keressük őket, kik velünk didergnek,
A mi honunk letarlott pusztaság.

KISTELEKI EDE.

MEGHIVÁS.

A laphoz hívtok munkatársnak.
Oh, milyen nagy kitüntetés!
Hisz mit irtam, egynehány dal,
Egy pár csengő rím az egész.
Íjű lanton szerelmi ének,
Mely csalfa szíven kesereg...
Hogy értené meg a közönség,
Mikor még ő sem érti meg?

Ujságíró! hisz hangzatos név,
Tekintély is van, ép elég,
Ha szót emel, tán szerzeteharag,
S rá visszazúg a messzeség.
Ha lelkesít, ha gyűjt, ha korhol,
Ha ábrándokba ringat el:
Talán egy nemzet csügg az ajkán,
S megéri tán milljó kebel.

Nemes céllal tollat ragadni,
Nagy eszmékért hevülni szép!
Ah, régi álom! a jelen kor
Mindent, mi szent volt, összetép.
Mert most a pártusák sarában
Nem egy felejt szent célt, hazát,
Csak hogy, bár durva eszközökkel,
Kivívja öndiadalát.

Zsoldos harezoként síkra szállva,
Nem egy küzd bérlet elvekér'
És ezt is könnyen sutba vágja,
Ha másutt tán dúsabb a bér;...
— Oh, hagyjatok tovább dalolnom
Magamban, ismeretlenül,
Szíven nem rabja büszke vágyának,
S hiú fényért soh'sem hevül.

Igaz, hogy olykor, csendes órán
Dicsőségről is álmodom,
Babérról, melyet az utókor
Egyszer talán — síromra fon...
De elhamvasztják ezt a lángot
A gond, a küzdés, a jelen...
S a lángból megmarad üszkönek
Egy melabús kis énekem.

S mint pillangót, szárnyának bocsátok
Egy-kettőt e dalok közül,
Ha utjában talál virágot,
Rajt' megpihen s tovább röpül.
Ha meg zord pusztaságra téved,
Akkor álítan földre hull,
Egyet lebbent picinyke szárnya,
És összerándul és kimúl...
FENYÉR JENŐ.

AZ EMBERI KOR LEGYÉCSŐ HATÁRA!

A demografiai kongresszus nem múlt el minden eredmény nélkül. Sok doktor volt együtt, de e miatt senkinek se lett halála. Sőt egy rettenetes gyilkos felmentetett az ölés gyanúja alól. Ez a Koch-féle bacillus. Kisült róla, hogy nem olyan fekete, mint a minőre festik, s talán nem is épen ő okozta a kholerát. Legalább mindenesetre vannak bűntársai.

Sok mindenféléről érkeztek már a tudós urak, csak az én kedvenc tárgyatam hagyták figyelmen kívül, az emberi élet véghatárát.

Pedig a mióta Tisza meghosszabbította az országgyűlési ciklusokat, azóta fölverte lelkemet a reményesség, hogy talán az emberi életet is meg lehetne okkal móddal hosszabbítani. Legalább arra mutat minden jel. Egyetlen élő lény sincs a természetben, a melyik legalább hétszeresét nem élné meg annak az időnek, a meddig növekszik. Ez a minimum. A hattyú megéli a százszorosát is a növekedési idejének, a hollónak is elég ideje van körülnézni ezen az árnyékvilágon, csak az ember nő húsz esztendeig és meghal hatvan-hetven éves korában, tehát csak háromszor annyi ideig él, mint a meddig nő.

Bizonyos e szerint, hogy az ember meg van rövidítve, mert a természet bizonyos rendszerrel dolgozik s hihetőleg kiadta neki, a mi az övé, s ha mégis elkallódott valamennyi (merem mondani több mint fele) az életidejéből, azt az orvosnak kellene megkeresni, hogy hol kallódott el.

Nem igen kell hozzá valami nagy találékony-ság. Én magam is tudom. A másik hatvan-nyolcvan esztendő odakünn marad a konyhában. Az életrend és az emberi táplálék rövidíti meg a kiszabott életidőt.

Mindenre fordult már gond, csak erre a legfontosabb kérdésre nem. S míg a középkorban egyes svihakok vagy ábrándozók az életelexirt kutatták, senkinek sem jutott eszébe az emberi természetet tanulmányozni s elvetni az alkalmatlan táplálékot, melyeket merészen, minden ellenőrzés, kombináció nélkül találtak fel ezredévek óta a főzéssel foglalkozó öregasszonyok és szakácsok.

Majdnem évenként merül fel s divatba jön egy pár új étel és mártás. Ki találta fel? Az isten tudja. Talán egy ambíciózus kukta vagy egy hóboros fejű asszony? Bánja is azt valaki. Az étel megvan, főzik, eszik, hódít, de hogy nem kártékony-e, ahhoz épenséggel nem szól senki. Szóval semmit sem fecsérel könnyebben az ember, mint a saját életidejét.

S hogy ez így van, nem pusztá föltevés; harminczkét tanu van rá: a harminczkét fog.

Ezek a becsületes csontból készült szerszámok bizonyára úgy vannak adva az embernek, mint a többi tagok, mint az orr, fül, stb., hogy kitartsanak, a meddig ő. Lehetetlen, hogy a teremtés ne hozta volna tartósságukat összhangzásba a többi testrészekkel s ime mégis egyenként mondják fel a szolgálatot. Mire az ember eléri az ötven évet, a harminczkét harapó szolgájából csak egy-kettő marad.

Az egész dienerschaft innen-onnan az «ördög», egy része magától hull ki, széttöredezik, a többiből pedig, mint alkalmatlantól, erőszakosan válik meg az ember.

A forró levelek és a jég hideg italok megteszik a hatást. De ha valamikor úgy cseppen, hogy a tudomány átesap a koszt reformálására, (az lesz ám csak a nehéz reform, nem az egyházjogi,) — ki tudja, milyen csodák történnek az emberrel, s mennyire kitágul az életkor legyévcső határa, melyet eddig csak a lakomák toasztjai feszegettek.

Ámbátor a legenda szerint az ember életkora már eddigel is erőszakolt: némelyek azt tartják, hogy már úgy is több, mint kellene.

S él egy rege a nép közt (melyet soha sem olvastam még nyomtatásban), mely azt a keveset is sokalja, a mi van,

Mert azt mondják úgy volt az, hogy mikor az isten az embert leküldte a paradicsomból a földre, egy nagy kihallgatás alkalmával egyszersmind megszabta neki az életkort.

Ezen audiencia alkalmával így szólt volna: — «Menj le a földre, téged tesznek urává, használd szabadon. (A földadóról szó sem volt.) Élj pedig negyvenöt esztendeig.»

Az ember fölsziszent, elkecseregett. Negyvenöt esztendő! Ő neki, a ki a halhatatlanságra volt praedestinálva. Potom negyvenöt esztendő!

Már épen ellenvetést készült tenni, mikor az Úr egy kézintessel elhallgattatá s egy előtérben álló állatot intett elé.

— «Lépj közelebb!»

A számár előlépett, — mert természetes, hogy a számár volt. A számár már akkor is előtérben állott.

— «Téged rendellek az ember szolgáljává, — mondá az Úr. — Te is élj negyvenöt esztendeig.» A számár elégtelentlenül mozgatta a füleit. «Sok! sok! — dünnyögte elkecsereggel. — Negyvenöt esztendeig czipeljem hátamon a zsákokat s rájgam a köröt. Oh, istenem, istenem!» De az Úr őt sem engedte panaszhoz jutni; elbocsátá magától, a majmot szólítván harmadiknak.

A kapzsi ember azonban észrevette a számár számárságát, s hasznót akarván abból huzni, hozzálépett:

— «Ne búsulj, te csacsi. Bizony kár azért leghorgasztanod a fejedet. Ha megigéred, hogy jól szolgálj és nem követelsz azért valami finom kosztot, inkább átvállalom az éveid felét.»

A számár halásan nézett rá a szelid szemével.

— «Áll az alku, — szóló aztán érzékenyen, — látom, hogy jó és nemes vagy. Csináljuk meg a kontraktust!»

A kontraktust meg is kötötték, s még ma is látni a számáron az első ember keze keresztvonását. A számártól kapott az ember huszonkét egész és egy fél esztendőt. Most már hatvan-hét esztendeje volt az embernek.

De a kapzsiság még most se volt kielégítve s újra oda furakodott a mi legöregebb ősapánk ő kelme az Úr közelébe, hol immár a majom évei lettek megszabva.

— «Az ember az én képemre van teremtve, te az emberére. Azért alkottalak, majom fiam, hogy az ember, a kié az uralkodás, soha se biza-kodhassék el nagyon; eszébe juttasd, hogy te a rokona vagy. Ezért kell rútnak, nevétségnek lenned s mégis hasonlítanod hozzá, a remekhez, a méltóságoshoz, s ezért kell őt utánoznod egész életedben, mely hasonlóan negyvenöt évre fog terjedni.»

A majom savanyú pofát vágott:

— «Oh, uram! Az nagyon sok! Ne kívánj tőlem annyit! Negyvenöt évig ugráljak künn a fákon. Nem, nem!»

— «Hallgass! mondá az Úr; — a mit kimondtam, ki van mondva.»

A mint a majom elkullogott, az ember őt is megállította:

— «Hallod-e, maki koma, a te éveid felét is átvállalom, ha megbirunk alkuadni.»

— «Mit kívánsz?»

— «Igérd meg, hogy soha se fogsz két lábon járni; hadd maradjon ez az én egyedüli privilegiumom a tollatlan állatok közt.»

A majom habozott egy darabig, de aztán ráállt, hogy a kezeit lábának fogja használni s jár négykézláb, csak vállajja el az ember az évei felét, a mivel az ember évei most már kilenczvenre szaporodtak.

Az Ur a varjút szólította ezután maga elé. A szürke ruhás madár vígan röptül le egy paradisosomi fáról.

— «Te rád hosszú, nagyon hosszú élet vár.»

— «Kár!» — mondá a varjú.

A mint meghallotta félfüllel az élelmes ember, hogy itt nagyon sok esztendőről lehet szó, rögtön abba hagyta beszélgetését a majommal és a varjú háta mögé settenkedett, integetvén szemöldökeivel a varjúnak, hogy csak fogadjja el a nagy életkort, majd elcsinálják egymás közt a többit. De az Ur észrevette a ravaszkodást s újjáival fenyegette meg a haszonlesőt:

— «Ádám, te trafikálsz az állatokkal! Takarodj rögtön a földre; többet itt ne lássalak.»

Két lángpallosú angyal egyszerre ott toppant s Ádámot eltaszigálta onnan.

— «Kár, kár!» hajította egyre a varjú.

S valóban kár is, mert ha az isten ki nem kergeti vala Ádámot ezen következményeiben nagy fontosságú audienciáról, az ember itt könnyen összeharácsolhatott volna magának egy pár száz esztendőt — vagy talán ezeret is.

Igy csak kilenczvenig vitte s az is szerencsétlen állatoktól van elcsalva, a mi meglátszik egész a mai napig. Az istent nem lehet megcsalni. Az élet az igazi, kellemes élet, emberhez méltó, csak mintegy negyven évig tart; azután a számár évei jönnek; viseli az ember a terhet, az igát, dolgozik, fárad, töri magát, mint a számár; végre a hetvenes évek végén valóságos majommá válik, a majomtól átvállalt évekkel.

M—th K—n.

NAGY BAJ.

Eletkép. Irta Csehov Antal.

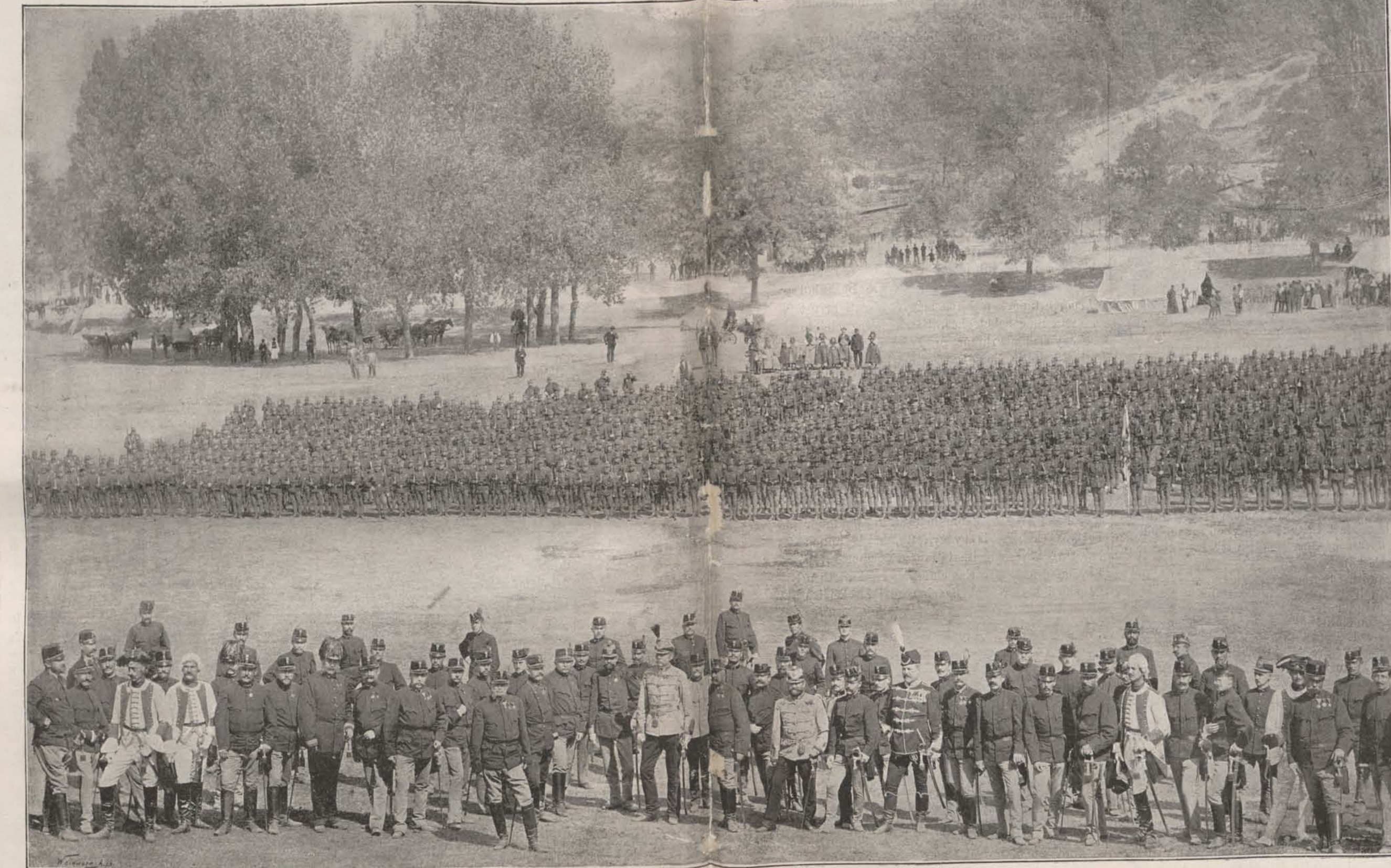
Oroszból fordította Szabó Endre.

Petrov Gergely esztergyályos, a ki híres volt a maga mesterségében, de egyúttal arról is, hogy a legtehetősebb ember a galocsinszki járásban, beteg feleségét viszi a kerületi kórházba. Mintegy harmincz versznyi utat kell megtennie, pedig az út oly rettenetes, hogy azzal még az állami posta is alig tudott megbirkózni, hát még olyan ember, mint Gergely esztergyályos. Éles, hideg szél fúj épen szembe, egész nagy hó-felhők kavarnak a levegőben úgy, hogy lehetetlen tudni: az égből hull-e a hó vagy a földről repül föl? A hófergetegen át nem lehet látni sem a mezőt, sem a távirdai oszlopokat, sem az erdőt, s a mint Gergelyt egy-egy erős szél-áram éri, akkor még a dugát* sem látja. A viseltes, gyenge ló alig-alig cszammog. Minden erejét arra vesztegeti, hogy lábait kihúzgálja a mély hóból. Az esztergyályos pedig sietne. Nyugtalanul izeg-mozog az első ülésen és folytonosan csapkodja a ló hátát.

— «Matrena, ne sirj, — dörmögi, — tőrj még egy keveset. Ha az isten megsegít elérjük a kórházat s majd ad Ivanics Pál valami cseppeket, vagy eret vágat rajtad, vagy talán valami spirítusszal méltóztatik téged megkenetni... aztán... az segíteni fog. Ivanics Pál tudja már azt, hogy miképen kell segíteni... kiabál, a lábával toporzékol, de segít... Derék egy úr! figyelmes! Adjon isten neki erőt, egészséget... Mindjárt, mielőtt megérkezünk, majd kiugrik a borból és elkezd mérgetlődni. «Mi kell? Mit akarsz? Miért nem jöttél ideje-korán? Hát kutya vagyok én, hogy egész nap veletted vesződjem, semmirevalók? Mért nem jöttél reggel? Mars! Hogy ne is lássalak! Jer holnap!» Én meg azt mondom:

felhúzza a szemöldökét és így kiált: «Ismerlek én titeket! Mindig találtok kióvót! Kivált-képen te, Griska! Régen ismerlek már. Bizonyosan betértél vagy öt kocsmába!» Én pedig erre azt mondom: «Nagyságos uram! Hát gonosztévő vagyok én, vagy pogány? A vén-asszonyomból majd kimegy a lélek, aztán én a kocsmákat járjam! Ugyan, kérem alássan, hova tetszik gondolni? Sülyedjen el minden kocsmá!» Erre Ivanics Pál bevitet a kórházba. Én pedig tédre borulok előtte...

* Minden orosz ember zsinóra akasztott kis keresztet hord a nyakán; mikor valamit állít, megmutatja a keresztjét, mintegy azt jelzve, hogy állítását esküvel is bizonyíthatná.

A 44-ES ALBRECHT-EZRED ARCZVONALB FELÁLLÍTVÁ. (A PILIS-CSABAI TÁBORBAN MEGTARTOTT 150 ÉVES JUBILEUM ALKALMÁVAL, 1894. AUGUSZTUS 27-ÉN.)

Zeleny Károly udvari fényképész felvétele.

Nincs az az úr, a kivel én beszélni ne tudnék. Csak attól őrizzen meg az isten, hogy eltévedjünk. Eh, mekkora vihar! Alig látok!»

S az esztergyályos tovább dörmög. Nyelvét gépiesen forgatja, hogy valahogy eltompítsa fájó érzéseit. Sok szó van a nyelvén, de gondolat még több a fejében. A baj az esztergyályost egész véletlen-váratlan érte s most sehogy sem tud magához térni, nem bírja gondolatait rendbe szedni. Eddig baj nélkül, mintegy félig mámoros állapotban élt, nem ismert segondot, se örömet és most egyszerre szörnyű fájdalmat érez lelkében. A gondtalan, heverésző és pi-

hogy Ivanics Pál valami porokkal és kenőcsökkel visszaadja annak előbbeni nézését.

— «Te pedig Matrena... izé... dörmög az az esztergyályos tovább, ha Ivanics Pál azt találja kérdezni, hogy vertelek-e, vagy sem, hát azt feleld, hogy «semmi esetre sem, kérem alássan». Nem is foglak többet verni. Itt a keresztet. De hát haragból vertelek én téged? Vertelek, de csak úgy! Sajnálak is. Mással én bizony nem sokat törődném, téged pedig, látod, viszek... mindent elkövetek. De milyen csúf idő van! Úristen, legyen meg a te akaratom. Csak attól mentene meg a jó isten, hogy az útát

esztergyályos; — én, isten látja a lelkemet, tisztá szívöböl kérdezlek, te meg... No, furcsa vagy! Fogom magam és nem viszek Ivanics Pálhoz!»

Az esztergyályos elereszti a gyeplőt és elgondolkozik. Nem mer az asszonyra nézni. Újjabb kérdést sem mert hozzá intézni, mert ha nem felel rá, az is bosszantó. Végre, hogy a bizonytalanságnak véget vessen, megtapogatja az asszony hideg kezét, a nélkül, hogy oda nézne. A föl-emelt kéz leesik, mint az ólom.

— «Úgy látszik, meghalt! Szépen vagyok!» És sirva fakad. Nem annyira a fájdalom, mint a bosszuság miatt. Gondolja magában, milyen hamarosan megtörténik minden ezen a sanyarú világon! Alig kezdődött a baj, s már itt a megoldás. Alig élt jó egységben a feleségével, alig mondhatott el neki mindent, alig eshetett meg rajta a szíve s már meghalt. Negyven esztendeig élt vele, de az a negyven esztendő mintha valami ködben múlt volna el. A részegeskedés, veszekedés, meg a szükség miatt nem érezték az életet. S még mindehhez az asszony épen akkor hal meg, mikor ő érezni kezdte, hogy sajnálja a feleségét, hogy nem élhet nélküle, hogy örökké bűnös marad vele szemben.

— «Hiszen koldulni járt szegény! — gondolja az esztergyályos visszaemlékezve. — Én magam küldözgettem az emberekhez, hogy kenyeret kérjen. Szép dolog! Élt volna még az istenadta vagy tíz esztendeig, mert így még igazán azt gondolja, hogy csakugyan olyan vagyok. Boldogságos szent szűz: De hova a pokolba hajtok én már tovább? Nem gyógyítás kell már itt, hanem temetés. Forduljunk vissza!»

Az esztergyályos megfordul s teljes erejéből veri a lovat. Az út percéről percze rosszabb. Most már a dug sem látszik. A szán talpa néha fenyő-bokrot ér, az esztergyályos kezét meg-megkarczolja valami sötét bokor, mely csak úgy elfut a szeme előtt s a látóhatár újra fehér és mintha körben forogna.

— «Újra kell kezdeni az életet», gondolja az esztergyályos.

Eszébe jut, hogy Matrena ez előtt negyven évvel fiatal, szép, vidám volt és tehető családból való. Azért adták ő hozzá feleségül, mert nagyra nézték a mesterségét. Minden megvolt a jó élethez, csak az volt a baj, hogy ő, a mint a lakodalom után berügött és felfeküdt a kemence oldalára, hát mintha csak a mai napig fel sem ébredt volna. A lakodalomra emlékszik, de hogy mi történt a lakodalom óta, az ha megölik, sem jut eszébe, legfeljebb annyi, hogy ivott, aludt és veszekedett. Így veszett el negyven esztendő.

A fehér hófellegek lassanként szürkülni kezdenek. Mintha közelednék a virradat.

— «Hova hajtok én? — gondolja egyszerre az esztergyályos fölrezenve. — Temetni kéne én meg a kórház felé tartok. Mintha elment volna az eszem.»

Újra megfordítja a szekeret és újra veri a lovat. A kancza összeszedi minden erejét és prüsszögve üget. Az esztergyályos megint csak végig ver a hátán. Hátról valami zaj hallatszik s az esztergyályos hátra sem néz, tudja, hogy a megboldogult feje verődik a szánhoz. A sötét pedig egyre tart s a szél egyre hidegebb és élesebb.

— «Új életet kéne kezdeni, — gondolja az esztergyályos; — új műszereket beszerezni, megrendelések után jární... visszaadni az asszony pénzét... igen...»

De ime: kiesik kezéből a gyeplő... Keresi, fel akarja emelni, de sehogy sem bírja elérni — kezei nem mozognak.

— «Mindegy, — gondolja magában, — magától is elmegy a ló, tudja az utat. Jó volna egyet aludni. Míg a temetés megkezdődik, addig jó volna lefeküdni.»

Az esztergyályos behunyja szemét és szundikál. Kis idő múlva hallja, hogy a ló megállt. Kinyitja szemét és valami sötétet lát maga előtt, a mi valami házikóhoz hasonlít.

Ki kellene másznia a szánból és megtudni, hogy mi az? De egész testében olyan lustaságot érez, hogy inkább van kedve megfagyni, mint helyéből kimozdulni. És elalszik.

Csak egy nagy, festett falú szobában ébred fel. Az ablakon át élénk napfény ömlik be. Az esztergyályos embereket lát s első igyekezete az, hogy tisztességtudónak, értelmes embernek mutassa magát.

tyizáló ember egész váratlanul úgy ébredt fel, mint a kinek végtelen sok a dolga, baja, mint a kinek küzdenie kell az étellel.

Az esztergyályos emlékszik rá, hogy a baj tegnap este kezdődött. Mikor tegnap este haza ment, — szokása szerint kissé szitkozódni kezdett, öklével fenyegetődzött, a vén asszony úgy nézett az ő korhely urára, mint eddig még soha. Öreg szemének rendszerint fájdalmas, szelid tekintete volt, mint az olyan kutyanak, a melyet sokat vernek és rosszul tartanak, — most azonban sötétén, mozdulatlanul nézett, mint a szent képek, vagy a haldoklók. Ezzel a különös sötét tekintettel kezdődött a baj. A megrémült esztergyályos kölesön kérte a szomszéd lovacskáját s most viszi a vén asszonyt a kórházba, remélve,

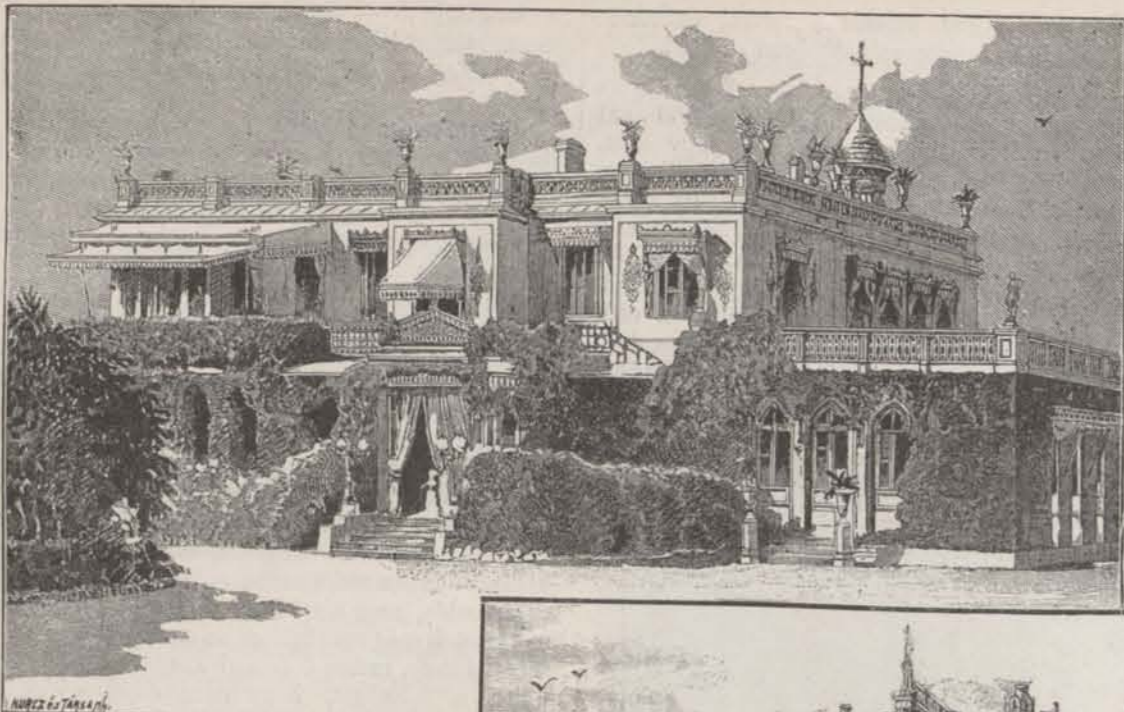
eltéveszszük... Mi az? fáj az oldalad? Matrena, hát mért nem felelsz? Azt kérdem: fáj-e az oldalad?»

Az esztergyályos hirtelen visszaéz a feleségére.

— «Vajjon miért nem olvad orezáján a hó? — gondolja magában, érezve, hogy hátán és elgémberedett lábain végig fut a hideg; — az én orezámon elolvad a hó, az óven meg nem... Hm, furcsa.»

Különösnek tetszik neki, hogy a felesége arczán nem olvad el a hó, különösnek, hogy az asszony arca valahogy szokatlanul el van nyúlva, halványászürke, sötét viasz-szint öltött és olyan szigorú, komoly lett.

— «No, furcsa vagy, az igaz! — dörmög az

A CZÁR LIVÁDIAI NYARALÓJA.

— «Temetést kéne rendezni, barátaim, — szól az emberekhez, — el kell menni a papozs».

— «Jól van, jól, csak fekdj nyugodtan», — szólja őt félbe egy hang.

— «Uram, Ivanics Pál! imádkozik az esztergályos, a mint meglátja az orvost. — Nagyságos úr! Kegyes jöltevóm!»

Fel akar kelni és térdre esni az orvosi tudomány előtt, de érzi, hogy kezei, lábai nem engedelmességeknek.

— «Nagyságos uram: hát hol vannak az én lábaim?»

— «Bücsüzz el kezeitől és lábaidtól... Megfagyál. No, no, hát mit sírsz? Örülj, hogy magad élve maradtál. Hatvan esztendő vagy már... elég volt az!»

— «Jaj! Jaj nekem, nagyságos uram! Bocssáson meg, legyen nagylelkű! Még csak vagy öt-hat évesek!»

— «Minek?»

— «Nem az anyém a ló, vissza kéne adni... A vén asszonyt is el kéne temetni... Oh, de hamar megtörténik minden ezen a sanjaryú világon. Nagyságos uram, Ivanics Pál, a legfinomabb nyírfaiból csinálók egy szivartartót... teke-golyót esztergályozok...»

Az orvos csak egyet int a kezével és kimegy a szobából.

Az esztergályosnak vége.

LIVÁDIA.

A lapokban most oly gyakran emlegetett Livádia képet mutatjuk be olvasóinknak. Ez a hely az, hol már hetek óta bírkózik a halállal a jelenleg élő fejedelmek leghatalmasabbja, az orosz czár. Mindenki érzi ennek a nagy eseménynek fontosságát s miként a lapok terjedelmes tudósításai is bizonyítják, az egész művelt világ figyelme Livádia felé fordult; onnan várja a híreket első sorban.

Livádia nem község, csak azari nyaraló épületesoport. Krim félsziget déli részén fekszik éppen a Fekete-tenger partján, 5 kilométer távolságra a világhírű Jalta fürdőitől, a honnan egész sereg más nyaralók kettős sora között lehet ide eljutni. Nagy kiterjedésű telep; pompás parkja, melybe a legtrikább és legszebb fákat és virágokat gyűjtötték össze nagy költséggel, érdemes a megtekintésre; de építkezése a fejedelmi nyaralónak meglehetősen egyszerű; alig különb, mint egy-egy vagyonszám polgár diszessé nyaralója a nagy városok mellett. Külsőleg, mikor az udvar nem tartózkodik ott, inkább csak a díszes orosz kápolna hirdeti, hogy itt a «fehér czár» nyaralója van. A legfőbb azonban itt Krim déli részének pompás éghajlata, szép növényzete; az a megkapóan érdekes kilátás, mely a park lombjain át a Fekete-tenger kék tükreire s partjainak változatos alakjára nyílik.

A mostani czár gyermekkorában igen sok

A CZÁRNÉ LAKÁSA LIVÁDIABAN.

boldog napot töltött e gyönyörű helyen, korán elhunyt bátyjával, Miklóssal az akkori trónörökös. Sándor nagyherceg, a mostani czár, rendkívül izmos testű, de — nevelője állítása szerint — nehéz felfogású gyerek, míg bátyja éppen ellenkezőleg igen élénk eszű, de beteges és gyöngye volt. A két testvér nagyon ragaszkodott egymáshoz s folytonosan együtt voltak. Miklós nagyherceg legjobban szeretett olvasgatni, miatt Sándor csendesen ült mellette s órák hosszáig elmerengett a messzeségbe.

Ha Miklós nagyherceg eleget olvasott, akkor felszólította Sándort, a ki minden könyvet gyűlt, hogy most már játszanak háborúsdit. Erre Sándor főherceg gyorsan a palotába rohant s előhívta már ott várakozó társait. Bátyja volt a czár, ő pedig a fővezér. A csapatot aztán két részre osztotta: németekre és oroszokra. Természetesen mindig az oroszok győztek, és Sándor sokszor, ha a nagy viadalban a fakardja el talált törni, ököllal verte szét az ellenséget. Csata után aztán a «czár» megköttette e békét, a mi a legyőzött Németországnak mindig egy-egy tartományába került.

Mikor Miklós nagyherceg halála után Sándor lett a trónörökös, s Dagmár dán király leányát elvette, ide, Livádiába vonult a mézes hetekre, s azon tizenöt év nagy részét is itt töltötte, a mely házassága és trónralépte közt eltelt. S talán ezek voltak életének legboldogabb napjai, és most ide jött meghalni.

A livádiai nyaraló főépülete, mely képünkön látható, nem nagy terjedelmű. Földszinten vannak az elfogadó szobák s az emeleten a czár és neje magán lakóhelyei. Mintegy ezer méter távolságban még egy másik kastély is van, mely egészen a czárné rendelkezésére áll, s állítólag pompásan van berendezve, a felséges asszony sajátkezűleg készítet diszítésével. A parkban különböző épületek vannak szét-szórva: kaszárnya a diszörségnek, tisztalak, vadászlak, görög-keleti templom, s egy hangversenyterem a katonazenészek számára, téli kert, sőt még egy másik fényesebb czári nyaraló is, II. Sándor egykori mulató-kastélya, mely azonban ez uralkodó gyászos halála óta állandóan lakatlanul áll. III. Sándor szent borzalommal kerülte ezt a palotát még sötétközben is. Főlölesleg különben említeni, hogy a park nagy részét idegenek nem láthatják. Az orosz-czárknál különösen a nihilista mozgalmak óta

hagyományos dolog a túlságos óvatosság, s a nagy úr itt falusi magányában sem élvezheti teljesen zavartalanul a pihenést, mint bármely más kevésbé irigylet, de kevésbé gyűlölt nyaraló.

A CZÁR ORVOSAI.

III. Sándor czár orvosának lenni mások sem könnyű dolog, mostani nagy betegsége alkalmával pedig éppen nem irigylendő helyzet. Mint-hogy rendes orvosi tanácsadóinak működése hiányosnak és nem eléggé határozottnak bizonyult, a férje életéért aggódnó czárné Szacharjin tanárhoz fordult, ki a czárt már egy alkalommal influenzából gyógyította.

Szacharjint Oroszországban inkább tudományos képzettsége, mint orvosi modora tette híressé. Udvari szertartásokkal mit sem törődve, Szacharjin a hálóköntös-szabású orosz parasztruhában és nagy csizmában jelenik meg a téli palotában, hol a czárral és a czárnával is oly rövid és nyers hangon beszél, mintha legközelebb sorsú emberekkel volna dolga. A szegény embert ingyen sokkal szivesebben gyógyítja, mint a gazdag főurat, kiktől aztán ropant összeget követel. Tanári fizetését rendszeresen a moszkvai egyetem szegény tanuló közt osztja ki. Az ily természetű orvossal való érintkezés a rendkívül ideges czárra nézve nem a legjobb hatású lévén, a czárné végre Berlinből Leyden tanárt, a híres belgyógyászati orvost hívatta meg a beteghez. Sándor czár eleinte sehogy sem akarta az új orvost elfogadni, de mivel hallotta, hogy Leyden Gurko tábornokot is gyógyítja, végre sikerült az első látogatást Spalában kieszközölni. Leyden tanár nem találta a czár állapotát oly veszélyesnek, mint Szacharjin, és szelid bánásmódja a betegre is jobban hatott, mire aztán abban állapodtak meg, hogy Leyden tanár a czárt Korfuba kíséri. Miután azonban a czár Korfuba utazása egyelőre legalább elhalasztatott, Leyden tanár a czár mellett Livádiában maradt. Leyden tanár Frigyes császárt is gyógyította, habár annak baját rögtön gyógyíthatatlannak ismerte fel. Leyden finom, udvarias ember és e tekintetben nagyhírű kartársának Szacharjinnak, tökéletes ellentéte.

SZACHARJIN TANÁR.

LEYDEN TANÁR.

KÉPEK A FELKELŐ NAP ORSZÁGÁBÓL.

Naplótüredékek.

Irta Reményi Ferencz es. és kir. sorhajó-zászlós.

Jokohama.

(Folytatás.)

A «Honeso-dori»-n és «Bentendori»-n (dori-uteza), Jokohama naponi negyedeinek e két fő-útezáján végigfutván, Dzsiza habozás nélkül a «Blöff» felé fordult a riksa rudjait; bizonyára ez volt a szokás szerinti első megtekintési körmenet következő pontja. Blöffnek nevezik a már említett halombát, mely délről határolja a várost és elválasztja a következő Mississippi-öböltől. Mig a meredek lejtőn felkapaszkodó út mentén még naponi házak, — jobbára áruházak és nyitott műhelyek, melyekben a földön kiterített szalmagékényeken ülve fémzestelen szorgalmas emberek fűrnak, faragnak, csiszolnak, — húzódnak tova; addig a halomgerinczen ismét a nyugati ember birodalmába érünk, virágzó kertek fölég elrejtve, tetszetős, könnyed bungalow-stílusban épült kéjkök emelkednek. Ide menekül farszót napi munkája után a kereskedő vagy hivatalnok, a ki a keleten élő európaiak között általánossá vált angol szokás szerint szereti magánházát mennél messzebbre építeni hivatalos helyiségétől. Verandájáról egy kényelmes karszékben elhelyezkedve élvezi a tengerről jövő üdítő szellőt és a bájos látványt, melyet a lábainál elterülő zöldelő öblök, a népes, változatos jellegű város és hajóktól hemzseggő rév nyújt. Épen a dívatos korzó idő volt, mikor fölértem; apró lovaktól vont díszes hintók gördültek a halomgerinczen végigfutó kitűnő útakon; köztük helyke lovasok és lovasok ugrottak; a hölgyek az utolsó — azaz, minthogy ide a posta egy álló hónapig utazik* Európából, esetleg már elavult — párisi dívat szerint öltözve, a férfiak az uralkodó hőséghez való kényelmes, tropikus vászonöltözeten. A hintók hátsó lépcsőjén egy vagy két «betto» állott; ilyenekül bensülöttek szerepelnek, a kiknek az a hivatásuk, hogy népes útezákon, vagy kanyarulatoknál leugorjanak és a lovak előtt szaladva széttereljék a járó-kelöket. A bettók már messziről fölismerhetők sajtászerű öltözetükről. Fejüket félgömbalakú, úgy szólván napernyő nagyságú kalap fűdi, mely kék vászonnal van bevonva; hasonló szövettel van az öltözetük is; bő, fityegő újjakkal ellátott dolmány, mellén és hátán az uraság czimerével, illetőleg nevének kezdőbetűivel, meg a lábat is fűdi testhezálló nadrág, cipő helyett szalma-szandál van a lábukon.

A halmok lejtőjén leereszkedve, a bájós Mississippi-öböl tárukt fel szemünk előtt. Zöldelő földek húzódtak tova egy széles, lankás völgy alján, a tengerparttól föl a környező dombok lejtőire, itt-ott egyes naponi izlésű házak s kisebb házesoportok, melyek azonban néhol egész falukká szaporodtak; ezek szakították félbe barna falaikkal, szürke födelekkel a viruló zöldet. «Csája» (teaház) mondá Dzsiza a házikókra mutatva, ekkép adva jelét ciceronei képességeinek. «Jorosi» (jó) — adam meg a kissé tökéletlen feleletet, egyéb alkalmoszerű naponi szavaknak még híjjában lévén. Ez esetben válaszon a következő gondolatot helyettesíté: «Jól van, menjünk oda.» Dzsiza hozzá lévén szokva az idegenek ilyenén csonka kifejezési módjához, ravaszul mosolyogva biccentett a fejével, hogy megértett és miután még végig gördített a tengerparton, a hol naiv naponi leányok fáradoztak azon, hogy a pompás, hullámvérésű tengerben megfürdött urakat szalazra dörszöljék, neki fordult a «csájás» vidéknek.

Csakhamar oda értünk. Barátságos házikók kacsingattak ki gyümölcsfák, bambuszok s fenyők közül; a kapukból vagy az emeleti verendákról csinos «nészán»-ok (teaházban felszolgáló leányok) intettek hívogatól, ilyen szólásokkal támogatva intetezéseiket: «Please, Come in sir», «Komm her, mein Heer.» Szent civilizáció, hisz ezek már a nyugat minden nyelvén beszélnek!

Én már megelégettem a rikszást és szerettem volna valahol betérni, azonban minden parancsoló, kérő és fenyegető angol kifejezés

* San-Franciskón (Amerikán át) egy hónapig, a keleti úton (Aszia körül) még tovább.

sem volt képes Dzsizát megállítani. Rohant, mint a förgőteg, előre. Végre azonban mégis megállt egy csája előtt.

Béletem e csájába. A pitvarban le akartam vetni cipőimet; azt olvastam ugyanis minden utazási leírásban, hogy ez az első föltétele egy naponi hajlékba való beléphetésnek. A szobák padlója ugyanis vastag, tiszta szalmagékényekkel vannak födve; azokon végez a háznép minden dolgot; mert bútor ninc; a szalmagékény helyettesít mindent; szőnyeg is, asztal is, székek is, ágy is, abrosz is. Erre való tekintetből a tisztaságot kedvelő naponi természetesen nem viszi be az uteza porát, sarát szobájába, hanem saruit a bejáratnál hagyva, tiszta fehér harisnyában lép a gyékényekre. Azonban itt felsültem ilyenén naponi tudományommal. «No take off boots», mondá egy nészán s kezemenél fogva vonszolt fel egy emeleti szobába. Bár a padló ott is gyékényekkel volt fedve, de azok már egészen piszkosra voltak taposva; asztal és székek álltak rajtuk további bizonyosságul annak, hogy e szoba Jokohama európai vendégeinek látogatására volt berendezve. A nészának pajtáskodó modora és pikáns tánczai is arra mutattak, hogy az európai izléshez alkalmaztatott mulatóházban vagyok, melynek csak a neve csája, de egyébként annyira különbözik egy valódi naponi csajától, mint a fekete a fehéről. Újbló tapasztaltam, hogy a hová európai jut, megfontja az ősi nemzeti erkölcsöket, szokásokat. Távol Európától fölmentve érzi magát az európai a helyi illetelmi szabályok alól.

A «Grand Hotelben» elköltött, valóban kitűnő és lihetetlen olesó (1 dollár a table d'hôte-teríték) ebéd fejezte be a nap eleményeit, melyek az európai és naponi világ sajtáságos vegyülése s egymásra hatása által bár kielégített érdeklődésemet, de egyszersmind fölkeltek bennem a vágyat, hogy ott figyeljem meg a naponi életet, a hol még el van zárva az idegenek beáramlása elől, a hol még hamisítatlan. Maga az ebéd is a vegyesség példája az osztrák vendéglős utasításai szerint készült, de angolos izlésű ételeket egy kínai felügyelete alatt naponi szolgák hordták fel.

Még sokáig kint ültem a vendéglőnek tengerre nyúló verendáján. Csillagsugáros, langyos éj volt. Nem hallatszott semmi, csak a tenger hullámainak halk moraja. Hullám hullám után csapott fel; mindenki tudott valamit regélni elmúlt időkről, mikor még nem jött át ide a tenger hátán a hatalmas európai, a mikor itt még az ősi műveltség uralkodott. Vajjon milyen lehetett az akkori élet? Vajjon egészen eltűnt-e már és csak emléke maradt fel az új műveltség diadalmas bevonulása után!

Ma láttam először a Fudzsi-jámt, Nipon szent hegyét, mely 13,000 lábnyi magas. Pom-pásan ellátott a hajónkra. Valami a másvilágból alászálló tüneményeként rajzolódott az égbe.

Büszkém emelkedett ki a környező hegyek közül, maga alatt hagyva mindent, s széttekintve az egész napkeleti szigetország fölött, mely lábainál terül!

Kétezer kétszáz éve, — így szól a hagyomány — Kórei, császár uralkodásának ötödik évében (286 kr. e.) a föld Omí tartományban, Kioto közelében megnyílt és vízzel telt meg. Így támadott a Biva-tó. Ugyanakkor, mintegy az elsüllyedt föld pótlására emelkedett fel a Fudzsi-jáma, lángokat okáda.

Mióta a történetet olvastam s mióta a Fudzsi-jámt láttam, egészen értem, hogy miért szereti e hegyóriást a naponi nép egész nemzeti rajongással, büszkén örökölte meg alakját ezernyi és ezernyi tárgyon és festményen, s miért zarándokol évenként szent kegyelettel sok ezer naponi e csodaszépe hegyre, hogy onnét rebege el imáját a fölkelő nap felé fordulva. Hiszen még az idegenben is csodálkozást kelt.

Mint e tűzőkádó hegy, forrongó volt azóta Nipon népének története is, és valamint a föld sokszor megrendült és vulkántól, úgy a nép is, mely e földön él, gyakori rázkódattatón ment át. De a Fudzsi már kétszáz év óta csöndes*, Nipon ellenben azóta is mily véres és messzeható eseményeknek volt a színhelye. A hegy részében lappangó tűz csak néha rázza meg a földet, mintha valamivel nem volna megelégedve. Talán meg is fog szólni megint?

(Folyt. köv.)

* Utolsó kitérőse 1707-ben volt.

A POSTA KHINÁBAN.

A posta Khinában nem állami intézmény, vagyis jobban mondva: az állam csak saját hivatalos iratainak és körleveleinek szétküldéséről gondoskodik, minden mást egészen magán tevékenységre bíz. Mivel azonban a kereskedelmi forgalom a mennyi birodalomban igen élénk, lassanként önálló szervezet képződött ki a levelek és csomagok szétküldésére néve is, mely magában véve meglehetősen tökéletes.

Minden jelentékenyebb városban van legalább 10—12 üzlet, melynek cégtábláján «Hsin Chü» (levélhivatal) felirat olvasható, a hol tehát leveleket csomagokat és pénzt lehet feladni tovaszállítás végett. Mindezek a hivatalok teljesen függetlenek az államtól és hatóságoktól, nincsenek szabályzataik, sőt a szállítást járó díjakra néve is minden egyes esetben külön alkudoznak a megbízókkal. Azonban a vállalat nem monopolium s épen ezért a nagy verseny megátalja, hogy az egyes szállítók nagy összegeket számítsanak fel. Minden egyes szállítóknak külön ügynökei vannak, kiknek feladata megbízókat keresni s ezek az ügynökök különösen a postagözösök indulásakor tömegesen jelennek meg a bankházak irodájában s ott valóságos árverést rögtönöznek, hogy melyik kapja meg a leveleket és küldeményeket. A szállítási díjat szabály szerint előre kellene fizetni, azonban a bensülöttek szándékosan mellőzik ezt, abban a hitben, hogy küldeményük pontosabban megérkezik, ha utólag fizetik a szállítási díjat. Csak a szegény rokonokhoz irt vagy a körlevelek díját fizetik előre. A fizetendő összeget a borítékra jegyzik; de a levélbélyeg ismeretlen. Értékes küldeményeknél külön biztosítási díjat is szednek, s ez esetben a postaiutalvány kártérítéssel is tartozik. Posta-utalványféle is van divatban, de csak kis összegekre. Minden egyes levélről nyugtát adnak, nagyobb küldeményeknél havi számlát készítenek.

Az ily magánpostahivatalokról általában elmondhatjuk, hogy megbízhatók. A kínai kereskedő lelkiismeretesen végzi dolgát s még az ország belsejében is, hol sok az utonálló, a postát rendszeresen bántják, mivel a postaszállító a rablóknak rendszer adót fizet, hogy háborítás nélkül hagyják.

Nem egészen ritka eset azonban, hogy európai ember kínai levélbélyeggel ellátott küldeményt kap. s a levélbélyeggyűjtők szívesedik az ily bélyeget, melyeken «Ta Sing állam postahivatala» felirat is van kínai jelekkel. Csakhogy ezek nem valódi állami intézmények, hanem a Khinában lakó európaiak részére alakított félig-meddig magán jellegű posták. Az európaiak régóta sürgetik már az állandó postaintézetek létesítését, de azokkal nagyon csekély eredményt értek el.

Európai jellegű posta mindeddig csak Formozs szigetén van, a hol szökták általában a kínaiak az európaiak által sürgetett reformokat létesíteni, így a vasutat és távirát is. Mielő a postát Formozs szigetén létesítették; mintegy öt évvel ezelőtt, Angliában levélbélyegeket is készítettek, melyeken «Formozs» és «Khin» feliratok voltak, vágatató lovakkal és reptető sárkányokkal. Ezek a levélbélyegek nagy népszerűségű lapok s mindenki egy-egy állomásra volt érvényes, azaz oly távolságra, melyet egy ügyes számár egyik etetéstől s másikig bejárhattott. De a levélbélyegek nem nyerték meg a bensülöttek tetszését s ök magok készítettek másokat, melyek vékony papírosan másfél hüvelyk szélesek s három hüvelyk hosszúak voltak kínai betűkkel. «Formosa postabélyeg» felirattal, továbbá utasításal a küldemény feladási ideje, sulya s a rendeltési hely jelölésére. Minden ily bélyegből a másodlatot a postahivatal tartotta meg. Külön alakú bélyegeket készítettek a magánküldemények számára is, azonban a közönség nem bízván a hivatalos személyekben, nem használta ezeket, úgy, hogy később egy részüket vasuti menetjegy gyanánt értékesítették. Így tehát a formozsi posta is csak hivatalos szállítványokra alkalmaztatott.

Másik hivatalos jellegű posta van Tiensin városban, hol azt a kínai császárí vami hivatal létesítette. Ez is európai jellegű. A levelek naponként mennek Pekingbe s hetenként kétszer egy pár közelebb fekvő városba, legtávolabb Csifuba. Ezek a postahivatalok

is azonban csak a hivatalos leveleket szállítják s az európaiak küldeményét. A benszülöttek egyáltalán nem szeretik, sőt üldözik, oly annyira, hogy a levélhordóknak egyenruhájukat le kellett tenniük, mivel sok helyen bántalmazták őket vagy csavargók gyanúját elvették.

Látható ebből, hogy Kínában, hol minden újítás nagy nehézségekkel jár; a posta-intézmény is nagyon nehezen alakul át európai jellegűvé. Egyelőre különben a «nemzeti rendszer» megfelel a kínaiak igényeinek s csak a távolba küldendő leveleknél fordul elő sok nehézség s ezzel kapcsolatban nagy költség.

A STRUCZTOLL TÖRTÉNETE.

Az őskor fejedelmi jelvényei között kiváló tekintélyű volt mindig a strucz toll, mely többek közt a faraók fejét is díszítette. A szép toll akkor még rendkívüli ritkaság s egyenértékű volt a drágakövekkel; de még századok múlva is csak előkelő lovagok és úrhölgyek voltak elég gazdagok, hogy azt viselhesék. Századunkban már gyakoribbá lett, napjainkban pedig egészen közönséges éke a legtöbb női kalapnak, vagy legyezőnek.

Hogy ez a szép toll ennyire elterjedt, annak oka természetesen az, hogy olcsóbbá lett. Nem mintha ma több strucz vadász volna, hanem mivel az a strucz már háziállattá lett, melyet rendszeresen tenyésztnek.

Régebben Egyiptomban, az újabb időkben Algírban tették az első kísérleteket a strucztenyésztéssel; de ezek kevésbé sikerültek. Eredményesebb volt az angolok munkája a Fokföldön, mely egészen újabb keletű tartomány és gyors emelkedésben van. 1865-ben a Fokföldön összesen 80 szelídített strucz volt, 1875-ben már 32,247, 1885-ben 152,415; jelenleg 200,000-nél több. A tenyésztők természetesen csakhamar el-

versenyezzenek a fokföldiekkel; így keletkeztek strucz-telepek Buenos-Ayres mellett, Uruguayban, Ausztráliában, Új-Zeelandban és Mauritius szigetén. Hasztalan kísérlették meg a fokföldiek saját egyedárújokká tenni a strucztenyésztést, oly módon, hogy rendkívül magas vámost vetettek ki rá. Völt idő, mikor minden kivált élő madárért 1200 frtot, s egy-egy tojásért 60 frtot kellett csak vámilleték gyanánt fizetni.

Ma már a folytonos árcsökkenés miatt a strucztenyésztés nem is nagyon jövedelmező foglalkozás, mivel a strucz igen falánk állat. Ujabbban tehát komolyan gondolkozni arról, vajjon nem lehetne-e a struczot másként is felhasználni. A strucz húsa elég jóízű, jobb, mint

Kobiersky festménye a budapesti központi honvédi lovasskólában.

BÁRÓ FEJÉRVÁRY GÉZA HONVÉDELMI MINISZTER.

a tengeri nyúlé, nem oly könnyű, mint a pulykáké, de egészen tápláló. Különösen jó ízű pedig a strucztojás, melyet kellőképp elkészítve sokan finom csemegének tartanak. Mivel pedig a strucz évenként 25–50-et tojik s mindenik tojás tudvaleg igen nagy, átlag 1-25 gr., kiszámították, hogy egy strucz, kellőképp tenyésztve, annyi tojásanyagot adna, mely 600 tyúktojásnak felel meg. A strucztojásnak a héját is föl lehet használni különféle díszműveknek, a mint hogy a négerék rendszeren abból készíttik ivópoharaikat.

Nem lehetetlen, hogy jövőben a strucztenyésztés épen ezen mellékjövédelmek miatt még nagyobb lesz a jelenleginél is, s ebben az esetben a strucz toll, melyet egykor királyi jelvényként használtak, aligha lesz keresettebb, mint jelenleg a tarka kakastoll. Így múlik el a világ minden dicsősége!

EGYVELEG.

* **Japániai élelmessége.** Néhány évvel ezelőtt Japánba még sok napernyőt vittek be Európából. Ma a bevétel teljesen megszűnt, sőt a japáni napernyők kivitele már megközelíti az egy millió forint értékét.

* **A legkisebb kutya a világon állítólag az, mely Erzsébet főhercegnő, Stefánia özvegy trónörökösne leánya tulajdona.** A parányi állat súlya csak 220 gramm (tehát félfont sincs) s igen kényelmesen elfér egy tányéron.

* **Az orosz cszárának van egy igen érdekes szalonbeli szökökútja, melyből egy-egy kis gomb megnyomása által tetszés szerint 27 különféle illatszert lehet kilöveltetni.**

* **Szigoru mértékletesség.** Ashlyka szibériai községben minden év szeptemberelső vasárnapján összejönnek a község lakói a templomban, hol megesküsznek s írásban is kötelezik magukat, hogy egy évig sem bort, sem más szeszes italt nem isznak, kikötve, hogy a fogadás-szegő 25 rubelt fizet büntetésül s társai leköphetik. Érdekes, hogy a fogadás-tétel megújítása előtt levő nap mindenki holtreszégé isz-sza le magát.

* **Palesztinába, a jeruzsálemi anglikán püspök foljegyzése szerint, az utolsó 7 év alatt százezernél több zsidó vándorolt, úgy, hogy az ország jellege már nagyon megváltozott.** S ha a kivándorlás még néhány évig így nagy lesz, egész Szíria teljesen átalakul.

* **Régi számtani iskolai füzet.** A British-museum ritkaságai között van egy papyrus-tekercs, mely a Kr. előtti 1700. évben készült, tehát legalább száz évvel Mózes születése előtt. Ez a tekercs valószínűleg egy mérnök-iskolai tanuló számtani füzet volt, mert számos számtani feladatot tartalmaz kidolgozva. Feladatai közt van például a következő: «Két mérő árpát el kell osztani 10 ember közt, úgy hogy minden következő 1/2 mértől kevesebbet kapjon, mint az előző.» Más: «7 ember, mindeniknek 7 macskája; mindenik macskája megesszik 7 egeret, melyek közül mindegyik 7 árpaszemet nyelt el, melyek mindegyikéből 7 mérő árpa termett volna. Mennyi árpa vettett el így?» Vannak területmérések, valamint matematikai szabályok is.

* **423 orvos.** A mikádó anyósa nem rég beteg volt s betegágyához 423 orvost hívtak. Mivel azonban ezek sem tudták rajta segíteni, papot is hívtak, egy buddhista ortodox lelkesít, ki mindenki csodálkozására kimondta, hogy a császári felségés nő betegségének fő oka, hogy Japánban is építenek vasútakat.

* **Öreg hadvezérek.** Sok nevezetes hadvezér győzött öreg korában. Suwaroff 65 éves korában vette be Prágát; Ruyter 66 éves volt, midőn a francia-angol hajóhadat megverte; 69 éves korában győzött Dessauer Kesselsdorfnál; Molke a szeddáni csata alkalmával 70 éves volt; 73 éves korában vitta meg Blücher a waterlooi diadalt, s Radezky már 83 éves volt, mikor Novaránál győzött.

* **I. Napoleonnak** Szent Ilona szigetén három tuozat inge volt, melyeket halála után kísérői között szétosztottak. Egyet ezek közül árverésen 150 frankért adtak el.

A 44-ES ALBRECHT-EZRED 150 ÉVES JUBILEUMA.

A Somogy megye törzsgyökere magyar fiából álló ezred év augusztus hó 26-án ülte meg 150 éves fenállásának örömnünepét, fényes katonai pompával, a pilis-csabai táborban. Az ünnepély eredetileg Kaposvárott, az ezred hadkiegészítő kerülete területén akarták megtartani, de erről Albrecht főherceg kívánságára lemondott, noha Somogy megye haterce forintot ajánlott fel, ha székhelyén állik meg az örömnünepet.

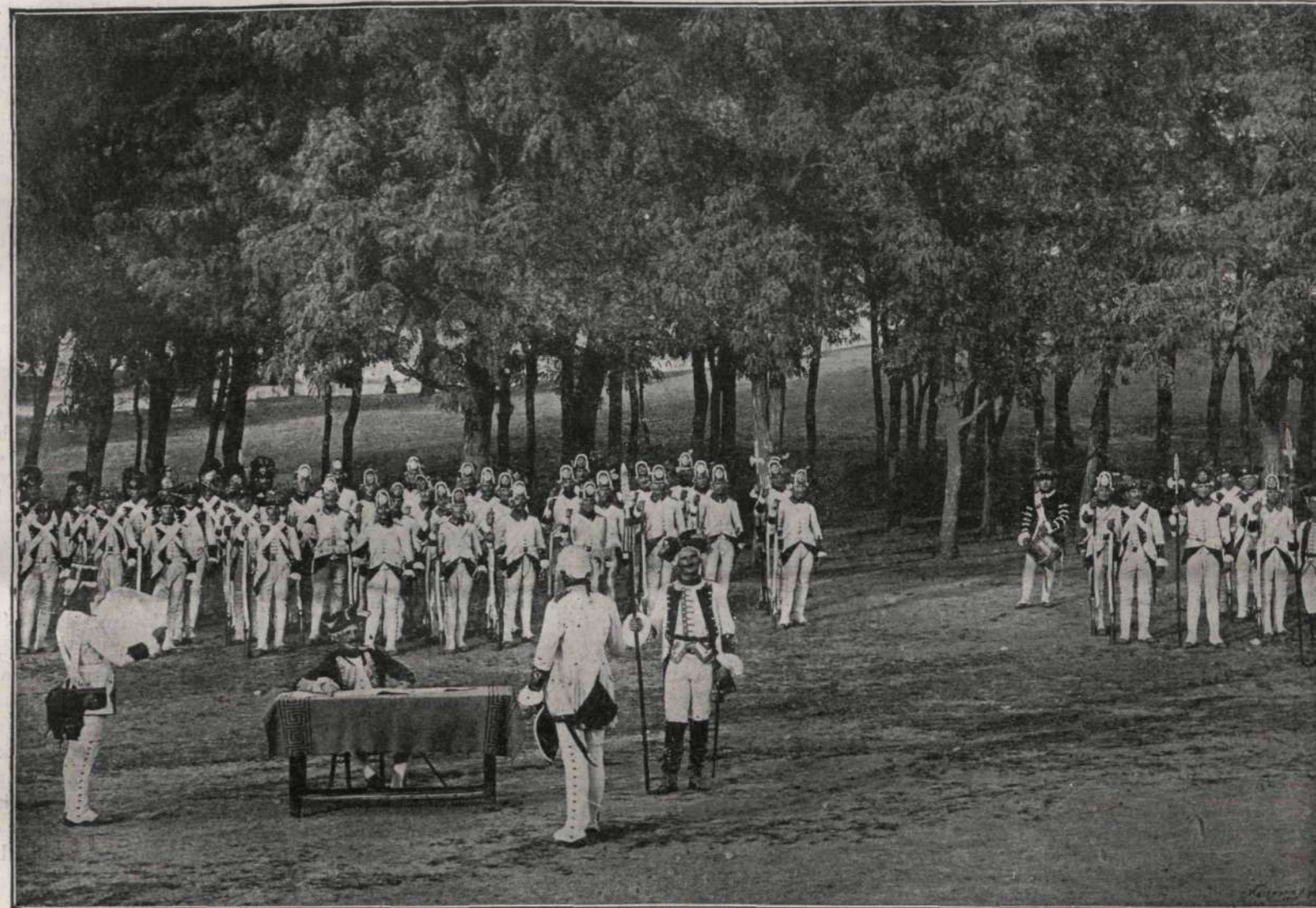
A ritka szép katonai látványosság a pilis-csabai táborban aug. 25-én szombaton kezdődött este 8 órakor, a midőn mintegy 1600 baka állott fel a sátoortábor déli udvarán négyes sorokban, fáklyát tartva a kezökben, a menet élén az ezred zenekara haladt, mely a Szózatot zendítette rá; így vonultak be a faluba József főherceg kastélya, meg herceg Lobkovitz hadtestparancsnok szállása elé, s mind-

képész aggodalmán, hogy «Vigyázz-t» fújatott, utána egy olyan vezényszót mondott, a melyet csak ilyen alkalommal lehet használni: «Derült arcot mu-tass!» s a somogyi bakák ez egyszer «hapták-állás»-ban mosolyogtak. A fényképezés után Bielitz százados egy régi viseletbe öltöztetett századot vezetett elő, melynek 1744-beli szabású ruháit a bécsi udvari operától és arzenáltól kölcsönözték. Remek látvány volt a mult századbeli muskétások és granátosok 75 főből álló csapata. Talpig hófehér ruhájuk az ismert vörös hajtókával, frakkszabású kabátok, fehér kamásnival kiegészítve. A granátosok fehér parókás fején medvebőr süveg, a muskétásokén pedig háromszögű kalap volt sárga-fekete rózsákkal jelölve. A granátosoknak régi lándzsájuk is megvolt, melylyel s a vállukra fektetett puskákkal régies gyakorlatokat is tartottak, a mi még a néző tisztek között is óriási derűséget keltett.

Legnagyobb hatású volt a régi, 1744-ből származó

tábornagy, Albrecht főherceg, azzal örvendeztette meg az ünneplő ezredet, hogy 60 ezer koronát küldött a tisztai és altisztai segélyalapnak. Majd a balassa-gyarmati hadgyakorlatok alkalmával meglátogatta Tinnyén az ezredet, hol a fekvő pihenő katonák közé ment s megszólított vagy hűsz katonát. Ezt a jelenetet ifjú Kubányi Lajos akadémiai festő az ezred részére meg is örökítette vásznon. Majd fejedelmileg megvendégeltette a legénységet, s láthatólag elérzékenyülve vett bucsut ezredétől. Az idén már fel-tünően megöregedett a főherceg, ki lovára olyan nyeret használ, mint Radezky tábornagy az 1848-ki olaszországi csatátéren, a midőn elől-ről-hátulról oda szíjjázták.

A fényes katonai ünnepet a legénységnek különféle játéka fejezte be. Pompás látvány volt, mikor az óriási tábori tüzek mellett 30 somogyi és tolnai juhász- s kanászbojtároknak öltözött baka közkívánatra eljárta az úgynevezett somogyi bicskás csárdást — az «Ég a

Zelensy Károly udvari fényképész felvétele.

A 44-ES ALBRECHT-EZRED 1744-BELI EGYENRUHÁBAN A TAVASZI SZEMLÉN. (A PILIS-CSABAI TÁBORBAN MEGTARTOTT 150 ÉVES JUBILEUMA ALKALMÁVAL.)

két helyen szerenádot adván, visszavonultak a táborba.

Másnap reggel az ezred zenekara ébresztővel járta be a tábor. Majd nyolcz órakor kivonult az ezred a régi tábor előtti gyakorló-térre, hol csakhamar a harsány «General mars» jelentette Lobkovitz hadtestparancsnok érkezését, ki a jelentés átvétele után szemlét tartott az ezred fölött.

Ezután kezdődött a tábori mise a híres *custozai sátor* alatt, pontban tíz órakor, a midőn az ezred zenekara a misét az «Im arezunkra borulunk» ének dallamával kezdte meg. Pár perc múlva az ezred kürtöse harsány «Vigyázz!» kürtjelet adott, mire az Ürfelmutatás után háromszoros disztüzelés döröült el. A mise után Hornig veszprémi püspök tartott egyházi beszédet, melynek végzetével egy hadnagy ezüst tálczáról osztotta széjjel a megszentelt arany emlékgyűrűket az összes tiszteknek.

A kiosztás után az egész ezredet arcvonalba állítva, Zelensy pécsi udvari fényképész gépe elé vezényelték. Egyik képünk ép azt a jelenetet ábrázolja, a mint a fényképész a nagy számú tábornoki karral az ezredet megörökíti. Érdekes, hogy a fényképész félt, hogy a sok marcsona arcz miatt a kép nem sikerül. Erről jelentést is tett Ivinger ezredesnek, ki úgy segített a fény-

mazó s a tárogatóhoz hasonló sipolás mellett való felvonulás. Két egykori somogyi juhászbojtár fújta ezeket a sipokat, közbe két dobos verte az óriási nagy dobokon a 1848-ból származó granátos marsot, mi közben lándzsával és levett kalappal tisztelegtek Lobkovitz herczeg előtt.

A gyakorlatoknak érdekes befejezése volt. Ugyanis a hajdanában szokásos tavaszi szemlét mutatták be, a mit a második képünk ábrázol. Az úgynevezett «kriegskomiszárus» a régi népdalokból oly ismert alak, tartott szemlét az ezredek fölött. Declava százados ült az asztalnál, mellette egy öreg zupás örmester olvasta fel az úgynevezett *kurir-lisztát*, mely így szólt:

«Kapitány úr, Bielezky, lépjen ki!» Erre oda állott a kriegskomiszárus elé evvel a jelentéssel: «Itt az ember.» Így szólítottak ki mindenkit sorba. Ezen gyakorlatok után az ezred a barakokba vonult, hol ünnepi ebéd várta a legénységet. A tiszt kar az 1-ső számú barakban gyült össze lakomára, melyen számos felkösztöt mondott. Közben Kittel karmester az ezred zenekarával Simonyi, a híres huszár őbester nótáját, aztán Hadik és Nádasdy hadvezér tábornagok indulóját, végül az 1848-ki huszárverbunkos nótát játszotta el, a mit lelkes éljenzéssel fogadtak a somogyi fiuk. A távol lévő ősz

kuhnyó, ropog a nád» kezdetű nóta mellett. A bakák tánc közben rendkívül ügyesen hajigálták fel és fogták el élesre fent baltáikat a levegőben. Befejezésül este 9 órakor a tisztikar fényes táncvigalmat rendezett a vendégek tiszteletére. MARKÓ MIKLÓS.

GARAY JÁNOS SZOBRA.

Szegszárd város és Tolnamegye buzgólkodása ismét szaporítja egygyel azokat a műemlékeinket, melyek jelesünk emlékezetét elevenítik föl s örökítik a következő nemzedékekre is. E buzgólkodás szép eredményeként nemcsak a pénz van együtt, hanem a pályázat is megtörtént Tolna halhatatlan lantosának, Garay Jánosnak a szobrára, melyet Szegszárdon fognak fölláttani. Tizenegy művész vett részt a pályázaton. A beérkezett szobor-tervek hosszabb ideig közszemlére voltak kiállítva Szegszárdon, a megye székházában, hogy a mintákat illetőleg a közvélemény is nyilatkozhassék, mielőtt a bíráló-bizottság ítéletmondására kerülne a sor.

A minták közül több tetszett; de általában legnagyobb figyelmet keltett egy fiatal szobrásznak, Szárnovszky Ferencnek a «Garay»-ja, melyet a bíráló-bizottság is legsikerültebbnek

talált s nyertesnek és kivitelre is alkalmasnak ítélt folyó hó 22-iki döntő ülésén. A bíráló bizottság Földes Vilmos elnöke alatt Bodnár István, Buda Vilmos, Tóth Ödön szegárdi helyi tagokon kívül Fittler Kamill jeles építész és író, Strobl Alajos és Zala György hírneves szobrászainkat is tagjai közé számítván, a döntő ítélet általánosan megnyugtathat mindenkit, hogy a készitendő szobor nemcsak Szegárd városának, hanem a hazai művészetnek is díszére fog válni.

Szárnovszky általában leghelyesebben fogta föl Garay egyéniségét és alakját, kit a nyugalom és egyszerűség vonásaival híven állít elénk. A mesterkétség nélküli álló szobor talapzatán elől egy szép nőalak ül, míg oldalait Garay műveiből vett alakok, Szent-László, az Obsitos stb., élénkítik domború kivitelben. A bíráló-bizottság javaslatai szerint teendő módosítások száma igen kevés.

Szárnovszky Ferenc még egészen új ember a magyar szobrászok szép sorában. Régebben hazánkba menekült lengyel családból származik. Budapest, mint születési helyét, saját költségén képezte a tehetséges ifjút, ki tanulmányait a fővárosi ipariskolában kezdte Vasady Ferenc tanár vezetése alatt. Később Bécsben tanult Hellmer és Weyr tanárok alatt, majd Párisba került és Chapu volt a mestere, jelenleg pedig Barrias, Folgniére és Puech hírneves tanárok tanítványa. Külföldi tanulmányai hatalmas támogatója volt néhai Trefort Agoston vallás- és közoktatásügyi miniszter; az ő pártfogása juttatta be az «Ecole des beaux arts» hallgatói közé, hol egy szoborművel 87 pályázó közt a második helyet vívta ki magának az intézet nemzetközi pályázatán. Pályázatán kívül kapta meg Budapest fővárosától a koronázási emlékérem mintázatát és elkészítését, melylyel köztetszést aratott. Szárnovszky még egy pár évig külföldön maradt, s csak azután jön haza s állít idehaza állandó műtermet, hogy azontúl itthon gyakorolja már eddigi alkotásaival is szép reményekre jogosító művészetét.

A MÁTYÁS-TEMPLOM KÖRNYÉKE.

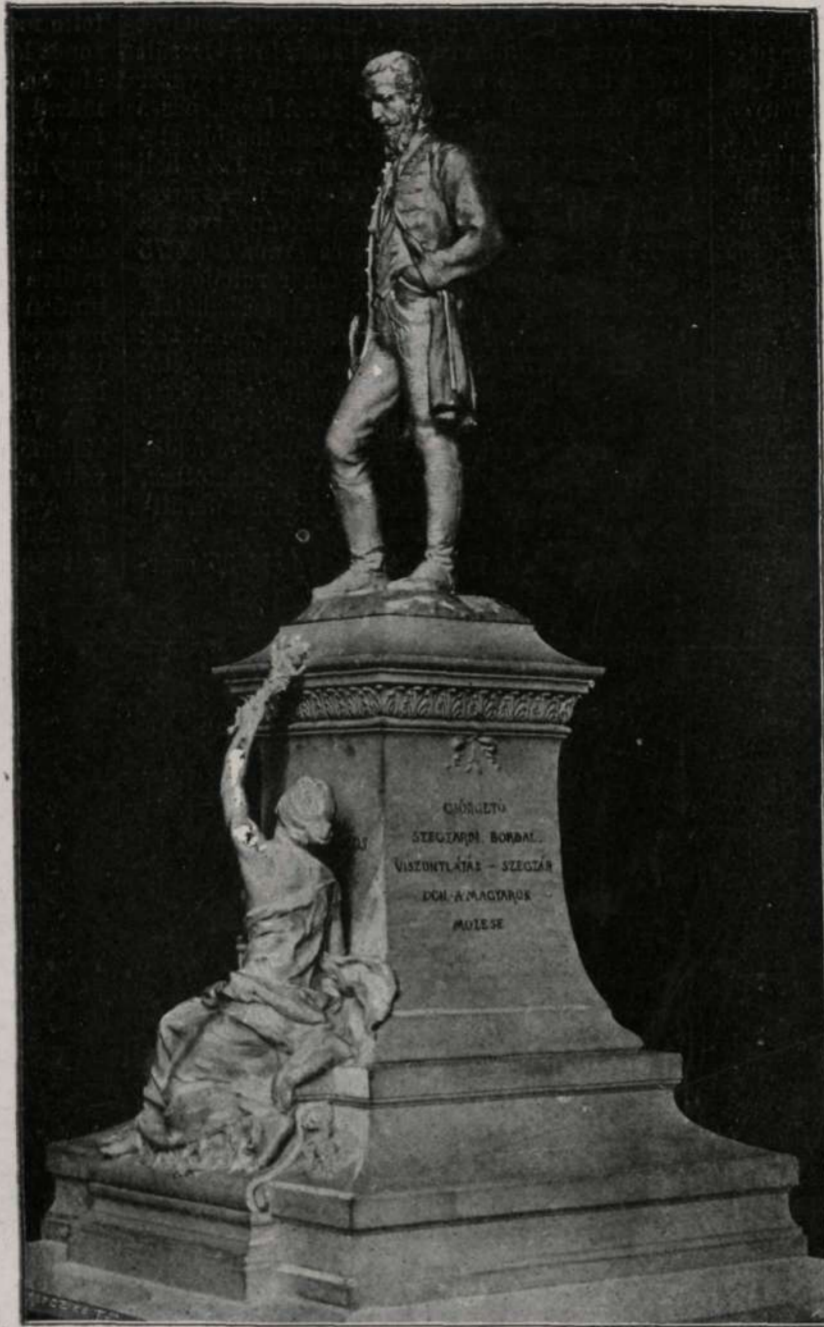
A budavári Mátyás-templom építése befejezéséhez közeleg. A minap feltűzték a főtoronyra a keresztgombot és a templom ünnepének leírások megemlítették, hogy Schulek Frigyes tanár, a Mátyás-templom újjáépítője, nagy művét méltó keretbe kívánja foglalni. E végből tervet dolgozott ki a Mátyás-templom környékének rendezésére. A tervezet a hozzá magyar-azatúl irt emlékirattal együtt közzétette a «Magyar-mérnök- és építész-egyesület közlönyében», majd külön lenyomatban is kiadta.

Ezt a tervezetet a Mátyás-templom ünnepéről irt cikkünkben már ismertettük és most rajznak egy részét olvasóinknak be is mutatjuk.

Schulek tanár nagyszabású tervezete méltó kiegészítése lenne fővárosunk büszkeségének, a restaurált ősi koronázó-templomnak. A Mátyás-templom környékének rendezése e terv szerint három részből állana:

1. Egy kétágú, nagy, szabad lépcső, mely a templom hátuljától, az úgynevezett Halászbástyáról a Várhegy oldalán az Albrecht-ut felső kanyarodására vezetne le, s mely nemcsak díszül, hanem egyszersmind új és kényelmes közlekedő-vonalul is szolgálna föl a várba és le a várból.

2. E lépcsőről két oldalra futó fedett folyosók, melyek a Halászbástya szegélyező falain emelkednének, nyitott oszlopsorokon nyugvó boltzattal, e fölött pedig sétálásra alkalmas terraszszal; a folyosók sarkait kúpos fődélü pavillonok,

GARAY JÁNOS SZOBRA. — Szárnovszky Ferenc kivitelre elfogadott pályaműve.

illetőleg tornyok foglalnak el, mindez olyan középkorias elrendezéssel, a milyenek az akkori kolostorok keresztjáró folyosói voltak, s így szép összhangban volnának a szintén középkorias művészetű főegyházzal.

3. Harmadik főrésze a tervezetnek Szent István király emléke, mely a Halászbástya déli terének a közepére, a templom hátuljától csekély távolságban volna állítva s így messziről látható magas süveggel boltozott, alsó részében nyitott csarnok volna, alatta pedig egy lépcsőzetes emelvényen a szent király ülne trónuson, áldólag nyújtva ki jobbját az előtte terülő főváros, illetőleg a határtalan messzeségig belátású országot.

Schulek tanár ennek a tervnek a megvalósítását a milleniumi tervei és keresztútja is viszi, ha a költségekre szükségese fél millió forintot rendelkezésére bocsátják. E javasolt kiegészítések által nem csupán gyakorlati és esztétikai szükségletnek tennék eleget, de kiegészítenék a középkori építészeti fejlődésnek fémózzanatát jelző sorozatot s végre köből faragott és ércből öntött nyomatékos kifejezést adnának a magyar állameszmének. Az érdekes terv kivétel fölött közelebb határoz az építő-bizottság és a közoktatásügyi miniszterium.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Lukács Mór munkái. A Kisfaludy-társaság két kötetet adott közre néhai elnökének, Lukács Mórának irodalmi dolgozataiból, kihez a tsulato-t a bőkezű mecénás iránti hálát is köti. Lukácsot nem irodalmi működése, hanem az irodalom, a művészetek iránti szerete és társadalmi előkelő állásában a közmívelődés javára kifejtett tevékenysége emelte arra az általános tiszteletre, mely életében osztályrészeül jutott. Az irodalom szeretetéből foggott tollat, leginkább még abban az időben, mikor irodalmunk szűk határok között mozgott s a jó iz-

lés és műveltség minden szava jótékonyan hatott, vagy akkor, mikor hazánk politikai és társas életéről a külföldet igyekezett tájékoztatni, nevezetesen a német közönséget. Eredeti dolgozatainak, fordításainak, némely irt cikkeinek meg is van a becsök, mint irodalmi emlékeknek, mint a korábbi felszínre járó eszmék feltüntetése; emlékbeszédei, a Kisfaludy-társaságban mondott megnyitói beszédei pedig közérdekűek maradtak. Gyulai Pál gyűjtötte össze Lukács Mór munkáit, megírva e nemes és szellemben is előkelő ember életrajzát és jellemzését, kit «literary gentleman»-nek nevez.

A gyűjtemény első kötetét a fordítások nyitják meg a görög anthológiából, Byron és Bulwer műveiből; majd Cervantes «Bőkezű szerető»-je s Popenak a «Műbírálatról» irt tanközleménye következnek. Ezek először a negyvenes évek közepén láttak napvilágot, keletkezésük idejét nyelvzetőkben is elárulva. A fordításokat eredeti tanulmányok követik az állati magnetizmusról, az újabb polgárosodás elemeiről, a külföldi városok szerkezetéről, a szocializmusról, az egyesületi jogról, Róma régi történetének hiteltességéről s a román nyelvek alakulásáról. Közülök az elsőt 1840-ben, a másodikt 1859-ben irta Lukács. A második kötet tnyomó részét a «Vier-teljahrschrift aus und für Ungarn»-ban s az augsburgi «Allgemeine Zeitung»-ban megjelent politikai és társadalmi cikkek alkotják. Végül jönnek a De Gerando Agost és gr. Teleki László felett tartott akadémiai emlékbeszédek, a Kisfaludy-társaságban elmondott előki beszéde s az «Emlékezéseim» című töredék, melyet először a «Szegedi árvizkönyv» közölt. A két kötet ára 6 frt.

Vajda János jubileuma. Vajda János kitűnő költőnknek ötven éves írói pályája most telik be. Első közleménye 1844-ben, decz. 18-án jelent meg az «Életrajz»-ben.

A költő jubileumát díszes ünnepélyé akarják emelni. A tervek egyike nemzeti közadakozás útján százezer forint tőke gyűjtése, melyet mint Vajda János-alapot a kultuszminiszter kezelne s kamatait Vajda élveznél holtáig s halála után megint az erre legméltóbb magyar versköltő. Bizony magyar «poéta laureatusi» állás színe volna ez alapítványnak. Terveben van egy nagy díszkiadás is a költő válogatott műveiből.

A szabadságharc dala. (Százötven óta a dalias időkben.) Összegyűjtötte és kiadta Hentaller Lajos, Budapest 1895. A nagy idők, melyek lázba, izgalomba hozták a nemzetet, mely nyomot hagynak a kor költészetében is, a mű- és a népköltészetben egyaránt. Innen van, hogy a ki az eseményeket nem felszínesen tekintti, hanem a kor lelkébe akar hatolni, alig nélkülözheti az egykoru költészet tanulmányozását. Mint a hogy a kuruczvilágnak, úgy az 1848—49-iki szabadságharcnak és az azt követő gyászos időszaknak is megvan a maga költésze, mely összegyűjtve valódi becses történeti forrást képez. Érdekes kezdeményezés a Hentaller Lajos most megjelent gyűjteménye. A gyűjtemény a szabadságharc kezdetétől az abszolút korszak végéig terjed; kisebb számmal ismert nevű költők darabjai is fordulnak elő benne, nagyobb részt azonban valódi népdalokból vagy ismeretlen szerzők műveiből áll. Hentaller a költeményeket magyarosó megjegyzésekkel kíséri, nem ugyan egyenként, hanem egy-egy csoportot összefoglalva. Néha azonban a szerzők tekintetében téved, pl. Arany János «Nemzetor dal»-át (Süvegemen nemzetiszin róza) valódi népdalnak tartja, egy közpészertű verset pedig (Harmat csillag...) Aranyának mond. Petőfi egy dalát (Van-e köztünk olyan legény) kétszer is közli, egyszer mint népdalt, másodsor Petőfi neve alatt. A csinos kiállítású füzet, mely 200 lapra terjed, Singer és Wolfner bizományában jelent meg, s ára 3 korona (1 frt 50 kr.)

A homoki szőlők telepítése és művelése.

Irtá Petrovics István, szőlészeti és borászati felügyelő. A fillokszera pusztítása óta mind nagyobb jelentőségre emelkednek a homoki szőlő telepítések, nagyon szükséges és időszerű munkát végzett tehát szerző, midőn említett művét megírta, melyből, a kik homokos szőlőt akarnak ültetni, igen sok becses utbaigazítást meríthetnek. A könyv részletesen tárgyalja a homokot, mint szőlőtalajt, az elegyvetést, a homokkötést, földforgatást, azután beszél az ültetésről, az új telepítések további gondozásáról, a szőlő különféle munkálatairól, ismerteti a homoki szőlő különféle ellenségeit, beszél a karónevelésről, a telepítés és munkálás évi költégeiről. Szóval tárgyat teljesen kimeríti, s a könyvben mindenki, a ki homok szőlők telepítésével és kezelésével foglalkozik, minden felmerülhető kérdésre nézve a szükséges utmutatást megtalálhatja. A munka mely számos ábrával van illusztrálva a k. m. természettudományi társulat kiadásában jelent meg s bolti ára 1 frt 70 kr., míg a tagok 1 frt 20 kr-ért rendelhetik meg.

Az országos képtár gyarapodása.

Pulszky Károly, az orsz. képtár igazgatója, befejezte olaszországi művásárlásait. Sikertel régi híres mesterektől több vezetes képet megszereznie. Ezek a képek már megjötték Budapestre s becsomagoltan az orsz. képtárban vannak. Pulszky újjában Angliában járt, hogy a képvásárlásra szánt 167 ezer forintból megmaradt összegben Londonban vásároljon képeket.

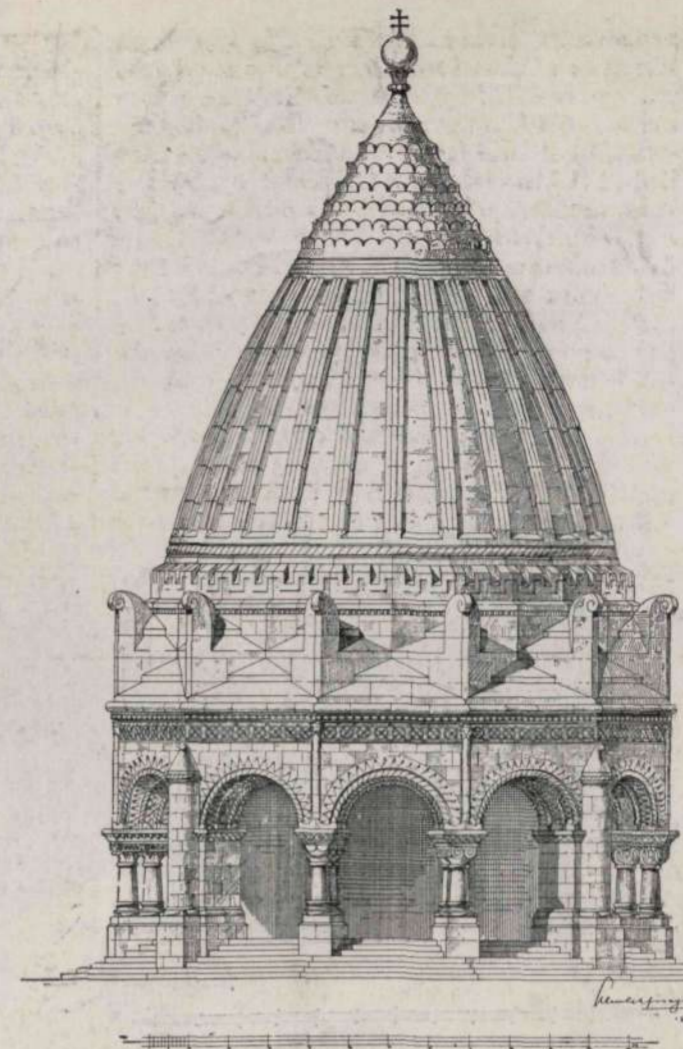
Előfizetések. Süss Ede a «Nagy-Várad» felelős szerkesztője «Házasságok» című kötetre hirdet előfizetést. Megrendelhető 1 frtért, szerző nevére czimezve, N.-Váradon. — Castelar Emínek, a hírneves spanyol hazafinak és írónak «A művészet, természet és vallás Olaszországban» című munkáját Huszár Vilmos, a Pallas Nagy Lexikona szerkesztőjének tagja lefordította magyarra, s a novemberben megjelenő érdekes munkát 3 koronával lehet megrendelni. Ez összeg a könyv átvételkor fizetendő.

Képes album a cázarról. Hírneves művész-zánkfi, Zichy Mihály évek sora óta lakik a czári udvarban. Már néhai II. Sándor czárnak is udvari festője volt, III. Sándor czár szintén magával vitte, ünnepélyekre, utazásokra, vadászatokra. A genialis művész, ki oly mestere a könnyű rajznak, úgy szólva megrajzolta vázlatkönyvébe a két czár életének minden mozzanatát, kivált III. Sándor czárét. A czár koronkint átnézi a vázlatokat, s egyikről, másiktól nagyobb aquarellt vagy festményt rendel meg. Azok ott találhatók a czári palotákban felüggesztve, vagy albuma gyűjtve. Zichy vázlat-albuma a czári udvar illusztrált története, rendkívüli becses anyagában és művészi értékében.

Új zenemű. Három legújabb magyar dal jelent meg Temérdek szövegére Serly Lajostól, az Ingyenélők, Tótléány, Csókon szerzett költemény, Marczia, Magdolna, Titilla hadnagy és még számtalan népszerű és operett zenéjének ismert nevű szerzőjétől. A három szép magyar nótá ára 75 kr. Kapható a szerzőnél Budapesten, Kanyérmező-utca 4. szám.

Nemzeti színház. Várady Antalnak, az akadémia által a Kóczán-díjjal kitüntetett «Charitas» című történelmi drámája e hó 19-ikén került színre a nemzeti színházban, fényes kiállítással és hatással.

Charitas, az állítólag Salamon király korában élt apca, egészen legendái alak, s Hartvik regens-burgi püspök irt róla, a ki V. Henrik német császárral járt Magyarországon. Várady is, mint általában azok, kik a legendát irodalmilag feldolgozták, úgy tünteti föl Charitást, mint a ki szereti Salamon királyt. A fiatal lány egy ismeretlen lovagot szeret meg a királyban, megajándékozva szívével, de mikor megtudja, hogy király, kétségbeesett fájdalommal a kolostorba vonul. Epen a fogadalmat készülni letenni (itt kezdődik a dráma), mikor ismét találkozik a trónvesztett és hontalan Salamonnal, a mo-gyordóli csatásokon álló zárdában. Salamonnak hát fordított a hadi szerencse, elhagyta csapodár felesége, s László király emberei halálra üldözik, Charitas melleje szegődik, hogy balsorsának osztá-

SZENT ISTVÁN KIRÁLY TERVEZETT EMLÉKÉNEK ELŐNÉZLETE.

lyosa legyen. Ennél többet, úgyszólván a darab főhősnője nem is tesz. Egész drámai élete szenvedésekben és a végzet csapásainak megadó türesében telik el. Bánata megalázó, de drámai élet nincs benne, mert türellem és megadás. A tulajdonképeni hős az esküvő Salamon, ki hogy elvesztett trónját visszaszerelze, vakmerő kalandorrá válik, s a hazaárulást is egyszerű eszköznek tekinti. Sikertelen kísérletei közül a legutolsó az, mikor a besenyők fejedelmével szövetséget köt, s annak a győzelem esetén hazája földjén szabad zsákmányolást ígért. Még ennél is mélyebben sülyed erkölcsileg. Noha Charitas, a szerelem és önfeláldozás ideáljaként az oldalánál van, megígéri, hogy a besenyők fejedelmének esküvőjén Salamon, ki hogy elvesztett trónját visszaszerelze, vakmerő kalandorrá válik, s a hazaárulást is egyszerű eszköznek tekinti. Sikertelen kísérletei közül a legutolsó az, mikor a besenyők fejedelmével szövetséget köt, s annak a győzelem esetén hazája földjén szabad zsákmányolást ígért. Még ennél is mélyebben sülyed erkölcsileg. Noha Charitas, a szerelem és önfeláldozás ideáljaként az oldalánál van, megígéri, hogy a besenyők fejedelmének esküvőjén Salamon, ki hogy elvesztett trónját visszaszerelze, vakmerő kalandorrá válik, s a hazaárulást is egyszerű eszköznek tekinti. Sikertelen kísérletei közül a legutolsó az, mikor a besenyők fejedelmével szövetséget köt, s annak a győzelem esetén hazája földjén szabad zsákmányolást ígért.

Még ennél is mélyebben sülyed erkölcsileg. Noha Charitas, a szerelem és önfeláldozás ideáljaként az oldalánál van, megígéri, hogy a besenyők fejedelmének esküvőjén Salamon, ki hogy elvesztett trónját visszaszerelze, vakmerő kalandorrá válik, s a hazaárulást is egyszerű eszköznek tekinti. Sikertelen kísérletei közül a legutolsó az, mikor a besenyők fejedelmével szövetséget köt, s annak a győzelem esetén hazája földjén szabad zsákmányolást ígért.

Még ennél is mélyebben sülyed erkölcsileg. Noha Charitas, a szerelem és önfeláldozás ideáljaként az oldalánál van, megígéri, hogy a besenyők fejedelmének esküvőjén Salamon, ki hogy elvesztett trónját visszaszerelze, vakmerő kalandorrá válik, s a hazaárulást is egyszerű eszköznek tekinti. Sikertelen kísérletei közül a legutolsó az, mikor a besenyők fejedelmével szövetséget köt, s annak a győzelem esetén hazája földjén szabad zsákmányolást ígért.

Még ennél is mélyebben sülyed erkölcsileg. Noha Charitas, a szerelem és önfeláldozás ideáljaként az oldalánál van, megígéri, hogy a besenyők fejedelmének esküvőjén Salamon, ki hogy elvesztett trónját visszaszerelze, vakmerő kalandorrá válik, s a hazaárulást is egyszerű eszköznek tekinti. Sikertelen kísérletei közül a legutolsó az, mikor a besenyők fejedelmével szövetséget köt, s annak a győzelem esetén hazája földjén szabad zsákmányolást ígért.

Még ennél is mélyebben sülyed erkölcsileg. Noha Charitas, a szerelem és önfeláldozás ideáljaként az oldalánál van, megígéri, hogy a besenyők fejedelmének esküvőjén Salamon, ki hogy elvesztett trónját visszaszerelze, vakmerő kalandorrá válik, s a hazaárulást is egyszerű eszköznek tekinti. Sikertelen kísérletei közül a legutolsó az, mikor a besenyők fejedelmével szövetséget köt, s annak a győzelem esetén hazája földjén szabad zsákmányolást ígért.

Még ennél is mélyebben sülyed erkölcsileg. Noha Charitas, a szerelem és önfeláldozás ideáljaként az oldalánál van, megígéri, hogy a besenyők fejedelmének esküvőjén Salamon, ki hogy elvesztett trónját visszaszerelze, vakmerő kalandorrá válik, s a hazaárulást is egyszerű eszköznek tekinti. Sikertelen kísérletei közül a legutolsó az, mikor a besenyők fejedelmével szövetséget köt, s annak a győzelem esetén hazája földjén szabad zsákmányolást ígért.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia okt. 22-iki ülésén Than Károly elnököt s tárgyai szaktudományi értekezésekből állottak.

Klug Nándor, mint rendes tag, székfoglaló értekezést tartott «Vizsgálatok a pepszin-emelés köréből» czímen, saját tapasztalatait közölve a sósavnak és pepszinnek az emésztésre való hatásáról. Utána bemutaták Váhy Gyula értekezését a többszörös in-valuciókról. Schulek Vilmos r. t. «Az eryth-rapsia (vöröslátás) életlani meghatározása, és a hályog-operálás újabb módja» czímen értekezett, s előadását ábrákkal és rajzokkal is illusztrálta, saját operációiból merített tapasztalatait ismertetve. Entz Géza rendes tag előterjesztette dr. Haller Béla heidelbergi egyetemi magántanár értekezését: Adatok a központi idegrendszer szövet-tani ismertetéséhez; és Méhely Lajos két értekezését a Lacerta praticola Eversus (a magyar fauna új gyíkjáról) és a magyarországi farkas kételtűk alcázáról. Végre Lengyel Béla rendes tag mutatta be György István értekezését: «A methilendinitrodiamu és vegyületeiről».

A Nemzeti Szalon e hó 27-én, szombaton este nyílik meg. Az egyesület nevében gr. Zichy Jenő tiszteleti elnök és Vastagh György elnök hívták meg a megnyitásra b. Eötvös Loránd, közoktatásügyi minisztert, ki meg is ígérte, hogy jelen lesz a megnyitáson. A kiállítás már egészen rendben van, 166 műtárggyal, melyekből hét szobormű. A kiállító művészek a legnagyobb előzekekenyességgel segítettek elő a választmánynak azt a törekvést, hogy a Nemzeti Szalon a művásárlásnak szívesen keressék csarnoka legyen; a kiállítási szabályok ama rendelkezéséhez képest pedig,

hogy az egyesületben alkalvsnak helye egy általán nem lesz, műveik árát a lehető legolcsóbban szabták meg.

MI UJSÁG?

A királyi udvar, ha az idő kedvez, november hónap 9-ig marad Gödöllőn, ellenkező esetben már október 28-án Budára költözik, hol a királyné nov. közepéig marad. Budáról Bécsbe s onnan nov. 28-án Korfuba utazik. — A királyi naponként vadászotkat tart, melyeken Lipót bajor herceg, Ferdinánd toskánai herceg is részt vettek, valamint b. Podmaniczky Géza kartali birtokos. Lipót herceg és neje Gizella főhercegnő, ki egy hetet töltött Gödöllőn, nov. 24-én Pozsonyba utaztak, leányok, Augusztina hercegnő látogatására.

Az udvar jelenlegi itt időzésének fényes emléke marad az október 21-iki udvari estély a budai királyi lakban. A főváros előkelőségei, a közelet jelesei, nagy számmal kaptak meghívót az estélyre. A királyné, ki oly ritkán szokott ünnepélyeken megjeleni, hosszasan időzött az estélyen; bemutatatta magának a fiatal hölgyeket, kiket még nem ismert. Jókait pedig külön magához hívatta és sokáig beszélgetett vele, nagy érdeklődéssel kérdezősködve legújabb műveiről.

A király e hó 25-én délelőtt általános kihallgatást adott, aztán több látogatást tett, Legelőszőr a városligetbe hajtatott, a hol Feszty Árpád körképét nézte meg. A bejáratnál Jókai Mór, Feszty Árpád, Hegedűs Sándor, Feszty Gyula s a körkép-társaság több igazgatósági tagja várták a királyt. A király nagy érdeklődéssel nézte a képet. Feszty Árpád kaulauolta ő felségét, kinek figyelmét legelőszőr a vezérek csoportja kötötte le, melynek különösen ködös, felhős háttere tetszett neki. Feszty Árpád magyarázatul meg is jegyezte, hogy a hátterrel a magyarok viharszerű megjelenését akarta jellemezni. Igen érdekelte a táltosok csoportja is, melynél az ősmagyarok szokásairól, vallásáról és szertartásáról való magyarázatot figyelmesen hallgatta. Itt is a háttér, a festett ég lepte meg a királyt természetességével és úgy erre nézve, mint az üszök, izzó gerendákra nézve megjegyezte, hogy csakugyan olyan, mintha valóság és nem festés lenne. A tájkép egyes pontjairól, hegyeiről az kérdezte a király, hogy vajon a felvétel a helyszínen történt-e, mire igenlő választ kapott. Nagyon megtetszettek a felségnek a régi szláv jelmezek, mire Jókai megjegyezte, hogy azokat a jelmezeket Feszty Árpád az udvari könyvtár orosz történettudományi könyvtárából képezte ki. Aztán történelmi szempontból érdeklődött a király a festmény iránt, tudakozódva, hogy micsoda népek jöttek még be a magyarokkal.

Végül beírta nevét a látogatók könyvébe, megjegyezvén: „Nagyon szívesen teszem.” Az összegyűlt közönség viharos éljenzése közt hajtott azután a király a megyeházára, hol *Benczúr Gyula* által festett arcképet nézte meg. A király tudvaleg több-ször ült e képhez. A megyeháza azért is érdekelté ő felségét, mert mint főherceg és királyi biztos részt vett az 1847 okt. 16-ikán tartott ünnepélyes közgyűlésen, mikor István főherceg nádort Pestvármegye főispáni székebe iktatta. Ő felségét a főispán, alispán, több bizottsági tag fogadta, s jelen volt *Benczúr Gyula* festőművész is. Ő felsége hosszasan szemlélte a festményt és pedig nappali, majd villamos világításban. Ezután átmozgatta az 1847. október 16-iki közgyűlési jegyzőkönyvet, majd *Tisza Lajos* gróffal, *Benczúr Ferencz* főispánnal, és *Benczúr Gyulával* beszélgetett.

A király innen a *muzéumba* ment, *Munkácsy* „Honfoglalás” képének megtekintésére. Szilágy József koronaőr és a főrendiház elnöke fogadta, mert a festmény a főrendiház üléstermében van elhelyezve. Különösen lekötötte ő felsége figyelmét Árpád vezér alakja és a vezérek csoportja. Kérdősködött arról is, hogy az új ország-házban miként helyezik el a képet. A király azután megsejmelte a főrendiház üléstermét, valamint lépcsősarnokát is. Mikor a múzeumkertbe lejtett, megtekintette Arany János szobrát és az egybegyűlt lelkes éljenzése közben tovahajtott. A király innen egyenesen a vasutra ment és Gödöllőre utazott.

A király a színházakról. Az október 22-iki királyi kihallgatások *Stesser József* miniszteri tanácsos, helyettes intendáns is megjelent ő felsége előtt. A király behatóan tudakozódott az operaszínház és nemzeti színház ügyei iránt.

Ő felsége különösen az operáról kérdősködött és csodálkozását fejezte ki, hogy ez a színház nem jut virágzásra. „Mi az oka ennek?” — kérde a király, mire *Stesser* főleg az operaház irányában főnálló részvétlenséget és a drága helyarákat említette és fölhozta azt is, hogy az olcsó, népszerű előadásokra mindig egészen megteklik a nézőtér. „Hát milyen a helyzet?” kérde tovább a király. „40–50 ezer frt lesz a deficit” — felelt erre *Stesser* — „de mindent elkövetünk, hogy a helyzetet tisztázzuk és rendezett viszonyokban adjuk át az operaházat a leendő intendánsnak.” „És hogy vagyunk a nemzeti színházzal?” tudakolta végül a király, mire *Stesser* így felelt: „A nemzeti színháznál kívánatos az igazgató minél előbbi kinevezése. A pénzügyi helyzet eléggé kedvező; a bérlet ez idén 12–15.000 frttal meghaladja a tavalyi bérletösszeget. A nemzeti színház évről-évre nagyobb megtakarításokat mutathat föl.” „Tudom” — felelt erre a király — „az előadások jók; mikor utolszór ott voltam, igazán szép előadást láttam.” Ő felsége annak kijelentésével boosította el *Stessert*, hogy legközelebb megtisztelt látogatásával a nemzeti színház egy előadását is.

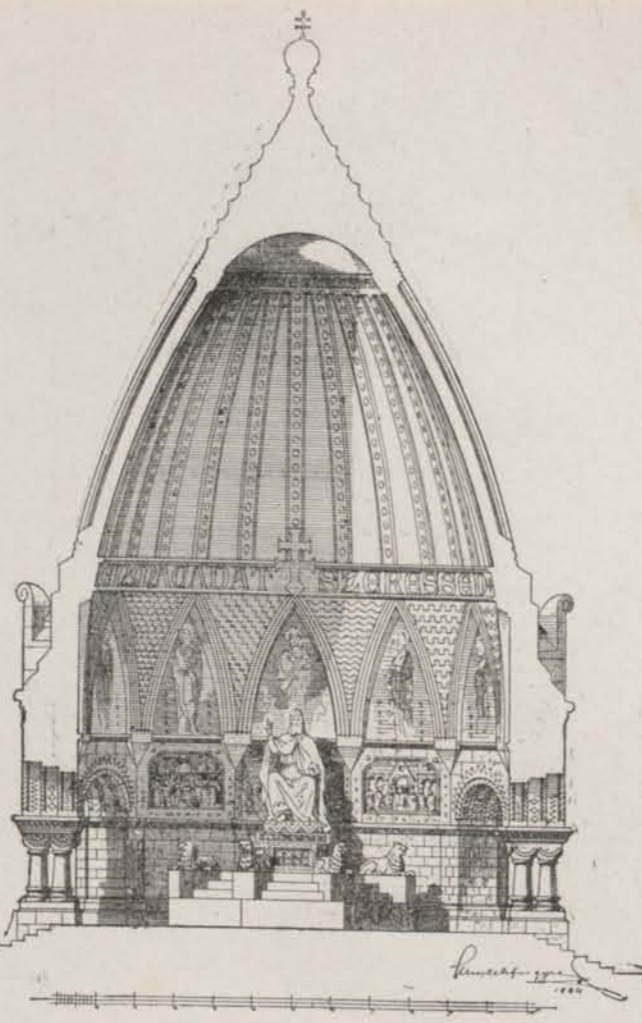
A szerb király itt időzése alkalmából több rendjelt osztott ki. *Feszty Árpád* festőművész, kinek a „Magyarok bejövetele” feltüntető körképét *Sándor király* nagy élvezettel nézte, a Szent-Száva rend tiszti nagy keresztjét kapta.

A budapesti egyetem legnépesebb éve. A budapesti tudományegyetemen a beiratások még egyre tartanak. Még ennyi hallgatója nem volt az egyetemnek. Eddig mintegy 3800-an iratkoztak be s a hallgatók közül körülbelül 2500 jogász. A hallgatóság ilyen felzárkózása még sürgetőbb teszi a központi egyetemi épület kiépítését.

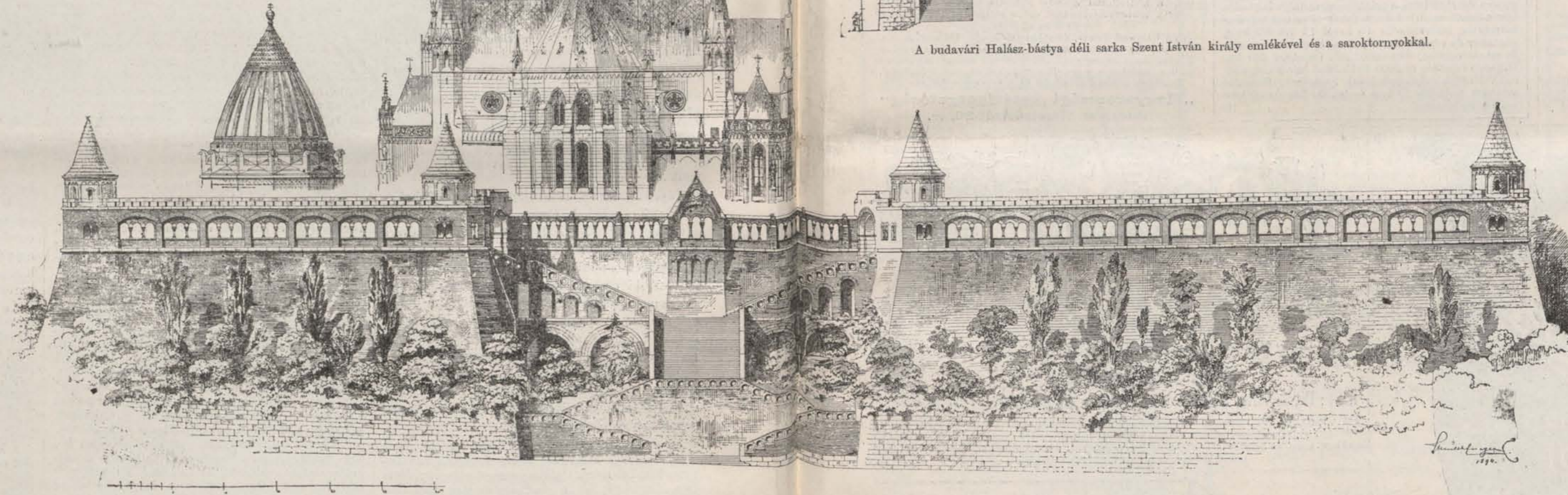
Kossuth szobrára újabbán a következő adakozók érkeztek szerkesztőségünkhez: *Movás Kálmántól* Főthrel 1 frt. — *Hajdu Istvántól* Kis-Harsányról az ottani polgári kör tagjai közt eszközölt gyűjtés eredményeként 12 frt 50 kr. Összesen 13 frt 50 kr.

Dob István szobra Egerben. A millenium idejére Egerben szobrot akarnak állítani Eger hősi védőjének, *Dob Istvánnak*. A szoborra országos gyűjtést indítanak.

Gróf Bercsényi Miklósné hamvai. A konstantinápolyi magyarok néhány nap előtt kegyeletes ünnepet ültek. *Rákóczi hadvezérének*, a bujdosásban

Szent István király tervezett emlékének keresztmetszete, a trónon ülő király alakjával.

A BUDAVÁRI MÁTYÁS-TEPLOM KÖRNYÉKÉRE TERVEZETT FŐLEPCSŐ A FEDETT FOLYÓSÓKKAL ÉS BALRA SZENT ISTVÁN KIRÁLY EMLÉKÉVEL. — *Schulek* Frigyes tanár tervrajza.

elhalt gróf *Bercsényi Miklós* nevének, szül. *Csáky* Krisztinának hamvait helyezték át új koporsóba s márvány emléket állítottak a nyugóhely fölé. A *Csáky*-család gondoskodott, hogy ekkép biztosítsa a hamvak megmaradását.

A grófné hamvai *II. Rákóczi Ferenc* és *Zrinyi Ilona* hamvai mellett a Szent Benoit francia lazaristák rendházának galatái templomában fekszenek. *Csáky Krisztina* 1723-ban halt meg s a *II. Rákóczi Ferenc* hamvait kutató bizottság állapította meg sírját. Az ünnepen ott voltak *Széchenyi Odónpasa*, *Vámbery Ármán*, *Szendrei János* és mások. A templomban *Francois Lobry* rendfőnök, rendúrsai kíséretében várta a magyarokat, a kik a *Csáky Krisztina* síremlékének leplezésére eljöttek. A fehér márványsírkő harmadfélméter magas és egyméter széles. Felül a *Csáky* család aranyos címere van, alul a másolatban fönmaradt sírfeliratot vésték be. A munkások felfeszítették a padlózat márványköveit s a szent atyák kegyelettel szedték ki a csotokat, ruhafoszla-

nyokat és a régi sirláda korhadt farészeit. Ezután pergamenre jegyzőkönyvet írtak, a melyet a maradványokkal visszahelyeztek a régi nyugóhelyre. A kriptát ezután befalazták s a kegyeletes ünnepen résztvevők megilletőve távoztak a templomból, a hol a magyar történelem három nagy alakja aluszszá örök álmát.

Komócsy síremléke. A Petőfi-társaság elhatározta, hogy elhunyt alelnökének, *Komócsy Józsefnek* sírját díszes emlékekkel jelöli meg. *Jókai Mór*, a társaság elnöke, meglelőhívással fordul a magyar közönséghez, a költő tisztelőihez, hogy a méltó emlék fölállításában támogassák a Petőfi-társaságot. Az adományok *Joszenszky* Danó társulati pénztárnokhoz (koronaherceg utca 8. sz. a.) küldendők. *Komócsy* síremlékére *Janszky Adolf* ur, a Franklin-társulat kiadóhivatalának főnöke, 5 frtnyi adományt küldött be szerkesztőségünknek, melyet átszolgáltatunk a gyűjtőbizottságnak.

gait, minő egyéb európai világvárosokban sem található egykönnyen. A kávéházat 25-én nyitotta meg *Steuer Sándor* bérlő.

A császár betegsége. A Livádiából érkező hírek napról-napra komorabban hangzanak. A császár betegsége gyógyíthatatlan, s a csári család el van készülve a katasztrófára. Oroszország minden templomában imádságot rendeltek el a császárért. *Sándor* császár hatalmas erejét gyorsan aláasta a végzetes betegség s nagy elgyengülésének következménye, hogy álmokba esett. E hó 22-én megérkezett a császár halálós ágyához *Alix* hesseni hercegnő is, a trónörökös menyasszonya. — A szomorú menyegzőt még a császár életében meg akarják tartani. Előbb azonban az orthodox vallásra kell áttérnie. A császárt egészen kimerítették az izgalom, súlyos idegbetegségben szenved. *Fia, György* herceg is beteg, mellbaja egészen kifejelett és egyre fenyegetőbbé válik. A livádiai fényes nyaraló a síralmak tanúja. Egyszerre készülnek benne menyegzőre és temetésre.

HALÁLOZÁSOK.

JUSTH ZSIGMOND holtteste október 19-ikén érkezett meg Cannesből a csanádmezei Szent-Tornyára, hol a kastélyban fölállított ravatalhoz messze vidékről eljöttek és elhalmozták koszorúkkal. A temetés e hó 21-ikén délután ment végbe. Igen nagy sokaság gyűlt össze, hogy megadja a végteszetséget a korán elhunyt írónak. A koporsó előtt a bánfalvi és szent-tornyai olvasó-egyletek tagjai haladtak fekete lobogók alatt, s a menet élén cigányok gyászdulólukát játszottak. A koporsót annak a görögstíli színház nézőterének közepén temették el, a melyet a költő építtetett s a melyben annak idején a tornyai paraszttal *Shakespeare* „Macbethjét” adatta elő. A páholy helyén, a melyben ülni szokott, nagy kökereszt áll. Mikor a koporsót leeresztették a földbe, *Czóbel István* gyászbeszédet mondott.

BEÖTHY ANDOR, Biharvármegyének hosszú ideig alispána, ki a megyében mindig vezérszeropet vitt, meghalt, e hó 24-ikén, Nagyváradon, 67 éves korában. A Biharvármegye nagy befolyású *Beöthy-család* e tagja 1846-ban lépett a megye szolgálatába, de állását a szabadságharc kitérésékor otthagya s a Károlyi-huszárok közé állt, a hol főhadnagyságig vitte. A megye 1867-ben választotta alispánnal és az maradt tavalyig, mikor fia, *Beöthy László* főispán lett. Az elhunyt elnöke volt a megye szabadelvű pártjának s egyik bizalmas barátja *Tisza Kálmán*nak.

FROUDE *James Anthony*, jeles angol történetíró meghalt Londonban. Sok becses munkával gazdagította Angolország történetét s a stílnék kiváló mestere volt. 1818-ban született s már 1844-ben feltűnt egy becses munkájával. Egy darabig a skót egyetem rektora volt, de 1892 óta mint az újkori történet tanára prelegált az oxfordi főiskolán.

Elhunytak még a közelebbi napokban: *Csikmádéfalvi FERENCZ FERENCZ*, nyug. kir. legfőbbítélszéki bíró, a Lipóttrend lovagkeresztjének tulajdonosa, élete 86-ik évében, Budapesten. — *HOFFMANN VENDEL*, pápai prelátus, olvasó-kanonok, nógádi főesperes, aranymisés pap *Rozsnyó* városi képviselő, életének 80-ik, papságának 57-ik évében *Rozsnyón*. — *DIÓSZEGHY JÁNOS*, kir. tanácsos, Zemplénmegye közéletének derék emberke, ki a bodrogközi Tiszaszabályozásnak is élen állt, a sátoralja új helyi takarékpénztár igazgatója, 71 éves, S. Újhelyen.

ÖZV. PÉCHUJFALSI PÉCHY LUCZIANNÉ, szül. *Usz Aurélia*, 73 éves, Péchy Zsigmond abaúj-tornai főispán és Péchy Aurél kassai törvényszéki elnök édesanyja, Eperjesen. — *JENY JÓZSEFNÉ*, szül. *Turek Janka*, a Bakács-teri elemi iskola igazgatójának felesége, 47 éves korában, Budapesten. — **ÖZV. JANKOVICH GYULÁNÉ**, szül. *Latinovics Róza*, 53 éves, Budapesten.

Szerkesztői mondanivalók.

Azt mondják, hogy legszebb lány. Előszélt gondolat s a tartalom hiányáért a kidolgozás sem nyújt kárpótást.

Isten előtt. Rövid időn közölni fogjuk. A halász. *Göthe*. *Szerző* nagyon nehéz feladatra vállalkozott. Göthét, a költői nyelv egyik legnagyobb mesterét jól fordítani csak az képes, ki maga is mestere a nyelvnek és verselésnek. *Szerzőnek* — bár a törekvés kétségesen elismerjük — mint kezdőnek e vállalkozás természetesen nem sikerülhetett. Mennyire nem tudja megtalálni a helyes kifejezéseket, melyek oly végtelen

Sopronmegye és a millenium. Sopronmegye a milleniumra föl akarja használni 33,000 frtos kisdévidő alapját, melyből a megye német községeiben állít óvintézeteket. A vármegye által teremtett, 800 frtra felszaporodott Szent István szoboralapot az országos szoboralpának ajánlja fel a megye. — A történelmi kiállítás számára azt javasolja a bizottság, hogy készíttesse el a megye nagy fiának, *Széchenyi István* grófnak ércszobrát; de ha ez a szobor nem készülhetne el a megyéhez és a kiállításához méltóan 30,000 frtért, akkor történelmi kép festését javasolja a bizottság; ez a kép ábrázolja azt a csatát, a melyet *IV. Béla* vívott osztrák *Fridrikkel* *Kismarton* mellett. A kép megfestésére 20,000 frtot javasol a bizottság.

A „New-York” kávéház. Budapest fényes kávéháza ismét gyarapodtak egygyel. A New-Yorki bizottság palotájában, a Erzsébet-környet nyitották meg a legpompásabbat, mely fényűzésben, izlésben csaknem páratlan a nyilvános mulató

helyek közt. *Hausmann* *Alajos* tanár, a palota építési tervei szerint rendezték be *XIV. Lajos* korabeli barok-stílnben, 250,000 forintnyi költséggel. Maga a bizottsági társaság költötte rá e nagy összeget. A mennyezetet *Eisenhut* és *Mannheimer* festőművészek freskói díszítik; öntött bronz munka mindenféle, mint lámpa, keret, ékítés, karyatidok; sőt vannak bronz asztalok és székek is. Az a legörvendetesebb, hogy e meglepő fényű kávéházat kizárólag a magyar ipar állította ki, még pedig teljesen elismerésre méltó módon.

A kávéház bemutatása e hó 24-én volt, a mikor a főváros előkelőségéből nagy társaság gyűlt össze a fényes helyiségek megtekintésére, s azt ezt követett gazdag lakomára. A berendezés nagyszerűsége valóssággal meglepte a vendégeket, s kivétel nélkül elismeréssel adóztak a tervező *Hausmann* *Alajos* műgyemtemi tanárnak, ki e kávéházzal egy olyan nevezetességgel gazdagította a főváros látványosság-

festőiv és plasztikusak teszik az eredetét; s mennyire állapítja a tömör, népies ismétléseket.

Melyik napilapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a leg-olcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 27-ik évfolyamába lépett. Az a magyar olvasó község lapja. Hiteles forrásból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatosága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés“-t népszerűvé.

Az országgyűlési tárgyalásokról a legérdekeltebb s e mellett tárgyalás hí tudósítást egyedül az „Egyetértés“ közli.

Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés“ kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével és alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „Egyetértés“-ben, a mire szüksége van.

Változatosan szerkesztett tárczájában annyi regényolvasmányt ad, mint egy lap sem. Kéthárom regényt közöl egyszerre úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetét, részint a külföldi legjelesebb termékeket, jó magyarságra fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról, hírsorsán és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés“-re.

Az „Egyetértés“ 1894 január 1-én 27-ik évfolyamába lépett s így egyike a legrégebb napilapoknak.

Felelős szerkesztő: Csávolszky Lajos.

Az „Egyetértés“ előfizetési árai:

- Egy óra ... 1 frt 80 kr.
Három óra ... 5 „ „
Félévre ... 10 „ „
Égész évre ... 20 „ „

A szerkesztőség: Szerecsen-utca 35. szám.
A kiadóhivatal: Dalszínház-utca 1. szám.

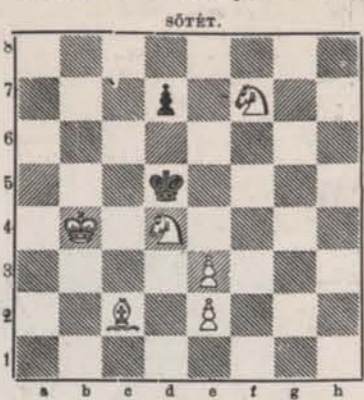
BUDAPESTEN.

Mutatványszámot a kiadóhivatal ingyen és bérmentve küld.

Advertisement for 'Nágyhárvány Sászló' (Nagyhárvány Saszló) featuring a large illustration of a woman and text describing the product's benefits for skin care.

SAKKJÁTÉK.

1861. számú feladvány. Ros A.-tól.

Világos indul s az ötödik lépésre matot mond.

Az 1852. számú feladvány megfejtése

- Megfejtés.
1. Vb5-b5 ... d6-d5 (a)
2. Fh3-g6 ... t. sz.
3. V mat.

- 1. ... Ff6-g3 (c)
2. Hd7-b6 ... Fc3-e1
3. Vb5-c8 mat.

Az 1853. számú feladvány megfejtése

- Megfejtés.
1. Fg5-h6 ... t. sz.
2. Megfelelőleg mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. - Andorfi S. - Kovács J. - Eördögh János. - Kecskemén: Balogh Dénes. - A postai saks-kör.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg G. (os. kir. udv. szálított) selyemgyára Zürichben, a privát megrendelők lakására közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemzöveket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krtig, póstaber és vámentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svajczba ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 40-ik számában közzétett képtalány megfejtése: Buborek.

Heti naptár, okt.—nov. hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestáns, Görög-Orosz, Izraelita. It lists dates and corresponding religious events for October and November.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító társaság.

A legújabb biztosítási szerződés, melyet a 'Mutual' a t. közönségnek ajánl, az

„Öt százalékos Kötlevény“ mely a biztosított csekély díjfejtés mellett feljogosítja, hogy a kedvezményezettnek egy a biztosított összeg után 20 éven át folyó

„évi öt%-ot tevő életjáradékot“ biztosíthasson. A tőke 20 év múlva szintén a kedvezményezettnek tulajdonába megy át, míg ellenben, ha az utóbbi idő-közben esetleg elhalalozna, úgy a tőke utódainak azonnal kifizetetik.

Közlebbi felvilágosításokkal és prospectusokkal szolgál a „Magyarországi vezérigazgatóság“ Budapest, Károly-körút 26. sz.

Advertisement for 'BERKETZ ISTVÁN' featuring a decorative border and text describing his 'selyem- és szőr-ruhakelme festő' (silk and fur garment dyeing) business in Budapest.

Advertisement for 'Gőzcséplők' (steam ironing machines) from the 'Első Magyar Gazdasági Gépgyár' (First Hungarian Industrial Machine Factory) in Budapest.

Advertisement for 'VELOUTINE' perfume by CH. FAY, featuring a woman's portrait and text describing the product's quality.

Ezer meg ezer díszelő írat minden országból s a társadalom minden rétegéből.

Advertisement for 'Fontos hölgyeknek Világhirt' (Important for ladies World News) featuring a woman's portrait.

szeretnek csupán jeles anyagok szállítása folytán, mint iger érdekes kézi munkák nők számára, a meissenai Smyna-csomomunkák!

Hölgyek, kik saját szükségletre vagy lakodalmi, születésnap, karácsonyi ajándékokra pompás és elpusztíthatatlan tartósságot úgy- vagy egyéb szőnyeg, továbbá számoly és ablakburkot, futószőnyeg, szőburkot, falvédőt, burtokezet, tevétkát, párnákat, székeket stb. maguk akarnak munkálni, hozzászának árjegyzéket és mintarajzokat a kívánt tárgy megjelölésével

F. Louis Beilich, Meissen (Németország) Smynaszőnyeg-gyárától. Könnyű tanulás nyomtatott utasítás után. — Minden munka díj nélkül megkezdetik.

Advertisement for 'Tűzi fecskendők' (fire extinguishers) with an illustration of a mechanical device.

Advertisement for 'Tarnóczy' (Tarnóczy) featuring an illustration of a woman and text describing a business or product.

gyár: Külső váci-út 95. — Mintalep: Teréz-körút 36. sz.

Advertisement for 'WEINWURM ANTAL' featuring an illustration of a woman and text describing a business or product.

Advertisement for 'Junker és Ruh-féle kályhák' (Junker and Ruh-type stoves) with an illustration of a stove.

Fontos hölgyeknek!

Van szerencsem a t. hölgyvilág szives tudomására l'oni, miszerint kizárólagosan csak szakavatott női kiszolgálattal be rendezett hölgy-terméket Budapest, Főherceg-Sándor-utca 12., I. em., alá helyeztem át.

Készíténeim pontos méretek szerint: Haskötők, köldök- és minden egyéb sérvekötők. — Újdonság! Husztartó fűző: vándor-vesse, köldök- és hasszűr ellen. Kiegyenlítősek a test ép formázására, acél védkül. Orthopédiai fűzők stb.

Ugyanitt nagy rakártartók: Görcsér elleni gummi harisnyák, — valódi francia gummi éruk, — fecskendő- és irrigátorokból, valamint a betegápoláshoz szükséges összes tárgyakból.

— Kiváló pontos kiszolgálás! — Mérsékelt árak! — Kiváló tisztelettel

KELETI J. es. és kir. szab. kötszerész. Főzet: Budapest, Koronaherceg-utca 17. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Évek óta kipróbált, fájdalomcsillapító házi szer

Advertisement for 'Kwizda-féle köszvényfolyadék' (Kwizda's uric acid solution) with a logo.

Köszvény, csúsz és idegbajok ellen.

1/2 palack 1 frt o. é. 1/2 palack 60 kr.

Kapható minden gyógyszerárban.

Advertisement for 'Kwizda-féle köszvényfolyadék' (Kwizda's uric acid solution) with a logo.

Főlet: kerületi gyógyszerár Kornenburgban. Magyarországi főraktár: TÖRÖK JOZSEF gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. 5668

Az őszi időnyre. Teafőző list és számóvár, Tea-asztal, Oroszgyummi sárczipő, Szobatorna-készlet, Halmasakk, lövőruha, dominó, társasjátékok, Biztonsági önbortűz készlet, Ezüst-tisztító szappan és por, Porcellán-ívog tapaszósz. Léghuzam elzáró pamut henger, meghűlés ellen cipőbetét-talp. Gummi áru. Új aranyozó, melyvel mindenki azonnal mohatóan újja aranyozhat elavult tükör- és képmát, szobrot, virágasztalt stb. Üvege ecsettel 80 kr., 1/4 lit. üveg 3 frt. Megrendelési cím: KERTESZ TÓDOR Budapest, Kristóf-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve.

Advertisement for 'A magyar büntetőjog kézikönyve' (The Hungarian Criminal Law Handbook) by Dr. Fayer László.

A 'Franklin-Társulat' kiadásában Budapestben megjelen és minden könyvtárban kapható:

A magyar büntetőjog kézikönyve.

Irtta Dr. Fayer László, egyetemi rk. tanár. I. kötet.

Bevezető rész és általános tanok. (Btk. 1-125. §.) Ára füzve 3 frt.

Fontos gyomorbetegeknek! a Barella P. F. W.-féle

Világi gyomor-por.

Kitűntetve. Páris 1889. Genf 1889. Brüsszel 1891. Magdeburg 1893. Bécs 1891. London 1883. Chicago 1893. Kiváló eredményrel használtatik mindennemű gyomor-betegségek ellen, mint: gyomorgörcs, gyomorsav, égés, gyuszintón vesse- és hólyagbajoknál, megszüntet azonnal mindennemű fájdalmakat. Hogy minden kötelkedésnek elejét vegyem, ingyen, csak a portó megtérítése ellen, küldök mintákat!

Valódi csak dobozokban 1 frt 60 kr. Berlin S. W. P. F. W. BARELLA Friedrichstr. 220-1. francia orvosi társulatok tagja.

Raktár Budapestben Török József gyógyszerár, Király-utca.

Advertisement for 'KURCZ LIPÓT' (Kurtz Lipót) featuring a woman's portrait and text describing a business or product.

A 'Franklin-Társulat' kiadásában Budapestben megjelen és minden könyvtárban kapható:

A huszadik század szociálpolitikájának történelme.

Irtta Králitz Lajos Ára füzve 80 kr.

Az 1832-1893. évi

Törvények és Rendeletek Tartalomjegyzéke.

Összeállította FÉNYES VINCZE. Ára vászonkötésben 2 frt 50 kr.

Kinek van szeplője?

vagy bármí folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biztonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a világhírű Serail arczenőcsőhöz,

mely nemesek eltávolít mindenfélle bőrtisztálanságot, hanem az arcbőrt valkító fehérre, tisztává és ádóvé teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr.

Kapható Budapestben: Török József gyógyszerész urnál és minden magyarországi gyógyszerárban. Rozsnyay Máttyás gyógyszerész, Aradon.

Advertisement for 'Haladás verseny-képeség' (Progress competition certificate) and 'Pontos javítás' (Precise repair).

Hevesi Balázs

utóda HARKAI MÁRIA zongora-gyáros.

1891. állami kedvezményben kitűntetett. Budapest, Koronaherceg-utca 10.

Ajánlja kitűnő minőségű, legelső tanároktól elismert, hangverseny-zongoráit.

Rövid szárny-zongora és legrövidebb Mignon-zongorák, vasszerkezettel. Szintén vasszerkezettű ezimbalmok kaphatók nagyobb választékban.

Javítás elfogadtatik a legelőnyösebb feltételek mellett. Az állami iskolák részére gyáramból vásárolnak.

